

Hankintajohtajan päätös xx.1.2023

Voimaan xx.1.2023

Pirkanmaan hyvinvointialueen hankintaohje

Pirkanmaan hyvinvointialue

Sisällysluettelo

1. Hankintaohjeen tarkoitus ja sitovuus	4
2. Tiivistelmä	4
3. Hankintatoiminnan organisointi ja johtaminen	5
Hankintojen lähtökohdat ja säädösperusta.....	5
Hankintojen rooli sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä	5
Hankintaoikeus ja tilausoikeus.....	6
Hankintatoiminnan vastuut organisaatiossa	6
Sopimukseen liittyvät vastuut.....	9
Hankintatoiminnan ohjaus ja vuosikello.....	9
Materiaalihankinnat.....	10
Yhteishankinnat	11
Sidosyksikköhankinnat	11
Investointihankinnat	12
4. Kynnysarvot ylittävien hankintojen suunnittelun, toteutuksen ja käyttöönoton toimintatavat.....	13
Kynnysarvot ja ennakoidun arvon laskeminen	13
Hankinnan suunnittelu	14
Hankinnan toteutus (kilpailutus ja toimittajavalinta)	15
Yleisten sopimusehtojen käyttäminen osana sopimusta.....	16
Hankinnasta ilmoittaminen ja tarjouksen jättäminen	17
Hankintapäätös ja muutoksenhaku	18
Sopimuksen viimeistely ja allekirjoitukset.....	22
Sopimuksen käyttöönotto	23
5. Sosiaali- ja terveystalushankintojen ominaisuudet ja erityissäännökset	24
Palvelujen käyttäjien tarpeiden huomioon ottaminen	24
Hankintamenettely	24
Palvelun laatu	25
Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 3.luvun reunaehdot hankintatoiminnalle	26
Palveluseteli.....	26
6. Pienhankinnat eli kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat	27
Yleiset ohjeet pienhankintojen toteuttamisesta	27
Vähintään pienhankinnan kilpailutusrajan arvoisen hankinnan toteuttaminen.....	27
Pienhankinnan kilpailutusrajan alittavan hankinnan toteuttaminen	28
Keskitetyt toimintavarustus- ja hoito- sekä yleistarvikehankinnat pienhankintoina	28
Pienhankinnan hankintapäätös ja muutoksenhaku	30
7. Sopimuksenaikainen toiminta	31
Tilauksesta maksuun -prosessi	31
Tilaukskäytännöt.....	31
Laskutustiedot.....	32
Laskuntarkastus.....	32

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tavaran vastaanotto ja toimituksen hyväksyminen	33
Option käyttöönotto	33
8. Hankinta-asiakirjojen julkisuus	33
Liite 1: Hankintaprosessi (kuva).....	34
Liite 2: Hankintoihin ja sopimukseen liittyvät vastuut (taulukot).....	35
Liite 3: Hankintatoimintaan liittyvä päätöksenteko (taulukot).....	39

Pirkanmaan hyvinvointialue

1. Hankintaohjeen tarkoitus ja sitovuus

Hankinnalla tarkoitetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen ulkopuolelta tapahtuvaa aineiden, tavaroiden, tarvikkeiden ja palvelujen ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa vastikkeellista toimintaa sekä urakalla teettämistä. Hankintaohje määrittää hankintatoiminnassa noudatettavat toimintatavat. Hankintaohje käsittelee hankintatoimen organisoimista ja johtamista, hankintojen suunnittelua, toteuttamista, sopimuksen käyttöönottoa ja sopimuksenaikaista toimintaa sekä eri vaiheisiin liittyvää päätöksentekoa ja dokumentointia.

Hankintaohje koskee kaikkia Pirkanmaan hyvinvointialueen hankintoja. Hankintalaki sääntelee kynnysarvot ylittävien hankintojen kilpailuttamista ja osin sopimuskauden aikaista toimintaa. Hankintaohjeessa ei pääosin toisteta hankintalain sisältöä.

Yksiköillä voi olla hankintaohjetta täydentäviä tai tarkentavia yksityiskohtaisempia ohjeita.

Hankintaohjeesta päättää Pirkanmaan hyvinvointialueen hankintajohtaja (Hyvinvointialueen hallinnon toimintasääntö, OSA II).

2. Tiivistelmä

Pirkanmaan hyvinvointialue on julkinen hankintayksikkö, jonka hankintojen kilpailuttamisessa noudatetaan hankintalakia ja hankinnan kohteeseen liittyvää muuta lainsäädäntöä, hankintaohjetta sekä hyvän hallinnon periaatteita. Hankintoja koskeva toimivalta on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännössä ja toimintasäännöissä. Hankintaan oikeutetut vastaavat hankkimiensa tavaroiden, palveluiden ja urakoiden asianmukaisesta kilpailuttamisesta ja hankintalain sekä hyvinvointialueen ohjeistuksen noudattamisesta hankinnoissa. Sopimuksen toimeenpano-oikeus, eli tilausoikeus määritellään tehtäväalueittain toimivallan siirtoa koskevissa päätöksissä.

Hankintalaki määrittelee kynnysarvot, joiden ylittyessä hankinta on kilpailutettava. Kilpailuttamisen tukena käytetään Tuomi Logistiikkaa tai muuta linjattua hankintayhtiötä. Hankintaprosessi muodostuu toiminnan ja hankintojen strategisesta suunnittelusta, hankinnan suunnittelusta, hankinnan toteutuksesta, eli kilpailutuksesta ja toimittajavalinnasta, sopimuksen laatimisesta, sopimuksen käyttöönotosta sekä sopimuksenaikaisesta toiminnasta (Liite 1 Hankintaprosessi).

Kansallisten kynnysarvojen alle jääviä hankintoja kutsutaan pienhankinnoiksi. Myös vähintään pienhankinnan kilpailutusrajan arvioiset hankinnat pääsääntöisesti kilpailutetaan kevyesti ja niistä tehdään viranhaltijan päätös. Pienhankinnan yleinen kilpailutusraja on 15 000 euroa, jota sovelletaan käyttötaloudesta rahoitettavissa, esimerkiksi palveluja koskevissa pienhankinnoissa. Investointihankinnoissa pienhankinnan kilpailutusraja on 10 000 euroa. Summat eivät sisällä arvonlisäveroa.

Toimintavarustuksen (tutkimus- ja hoitolaitteet, kalusteet, kalusto ja muu irtain) ja hoito- sekä yleistarvikehankinnat toteutetaan pääsääntöisesti keskitetysti Tuomi Logistiikan kautta.

Hankinnasta vastaavan henkilön tehtävänä on seurata hankinnan etenemistä ja huolehtia sopimuksen seurannasta. Sopimuse seurannasta sekä reklamaatioista määritellään tarkemmin sopimushallinnan ohjeessa. Tilauksesta maksuun -prosessia, eli hankintojen tilaus-, hyväksyntä-, seuranta-, vastaanotto- ja laskutusikäntöjä on kuvattu hankintaohjeen luvussa 7.

Pirkanmaan hyvinvointialue

3. Hankintatoiminnan organisointi ja johtaminen

Hankintojen lähtökohdat ja säädösperusta

Pirkanmaan hyvinvointialue on hankintalain tarkoittama julkinen hankintayksikkö. Hankintojen toteuttamista sääntelee hankintalaki (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) ja sen taustalla oleva EU:n hankintadirektiivi.

Hankinnan on perustuttava välttämättömään, objektiivisesti perusteltavaan tarpeeseen ja sitä varten varattuun määrärahaan. Hankintojen tulee olla Pirkanmaan hyvinvointialueen ja alueen asukkaiden edun mukaisia: suunnitelmallisesti toteutettuja, taloudellisia, laadukkaita ja vaikuttavia. Lisäksi on huomioitava hankintatoiminnan vaikutukset alueen elinkeinoelämään ja markkinoiden toimintaan sekä mahdollisuudet vastuullisuuden edistämiseen.

Hankinnan kohteeseen liittyvä lainsäädäntö tulee tunnistaa ja huomioida. Hankinnoissa on noudatettava tasapuolisuuden, syrjimättömyyden, avoimen toiminnan ja suhteellisuuden periaatteita. Lisäksi noudatetaan hallintolain 2 luvun mukaisia hallinnon oikeusperiaatteita ja hyvän hallinnon perusteita.

Eettisistä toimintaperiaatteista ja esteellisyysmääräyksistä ohjeistetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen sopimushallinnan ohjeessa.

Hankintojen rooli sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (sote-järjestämislaki) 12 §:

Hyvinvointialue voi tuottaa asiakkaalle annettavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä niiden käyttöön liittyvää muuta tukea hankkimalla niitä yksityiseltä palveluntuottajalta sopimukseen perustuen, jos niiden hankkiminen yksityiseltä palveluntuottajalta on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Hyvinvointialueen on huolehdittava hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:ssä ja tämän lain 8 §:ssä tarkoitetusta järjestämisvastuustaan sekä sen järjestämisvastuulle kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhdenvertaisesta toteutumisesta myös palveluja hankkiessaan. Hankittavien palvelujen on oltava sisällöltään, laajuudeltaan ja määrälliseltä osuudeltaan sellaisia, että hyvinvointialue pystyy huolehtimaan kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa toteuttamisesta myös hankittavien palvelujen osalta.

Palvelujen hankintaa koskevista edellytyksistä ja rajoituksista säädetään sote-järjestämislaissa (12 §). Hyvinvointialue ei saa hankkia yksityiseltä palveluntuottajalta palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei lailla erikseen toisin säädetä. Hankinta kielletään tai sitä rajoitetaan sosiaalityön ja -päivystyksen palveluissa, kiireellisen hoidon ja päivystyksen palveluissa sekä ensihoitopalvelussa. Hyvinvointialue voi hankkia kokonaisuudessaan lääketieteelliset tai hammaslääketieteelliset tukipalvelut sekä niihin liittyvän erityisosaamisen, jos se on tarpeen tukipalvelujen laadun, osaamisen ja kustannustehokkuuden turvaamiseksi. Hyvinvointialueen vastuuta palvelutarpeen ja hoidontarpeen arvioinnissa ja niihin liittyvissä yksityisen palveluntuottajan tehtävissä käsitellään mainitun pykälän 3 momentissa. Lisäksi säädetään vuokratyövoiman ja yksityiseltä hankittavan työvoiman käytöstä (mainitun lain 13 §).

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankintaoikeus ja tilausoikeus

Oikeus tehdä hankinta (hankintaoikeus) voidaan antaa vain toimielimelle tai viranhaltijalle, kun hankinnasta on tehtävä viranhaltijapäätös. Pienhankintarajan alle jäävien hankintojen osalta hankintaoikeus ei edellytä virassa olemista. Toimivalta hankintoja koskien määrätään hyvinvointialueen hallintosäännössä ja toimintasäännöissä. Hankintaoikeus käsittää oikeuden tehdä ja allekirjoittaa myös hankintasopimus, ellei toisin ole määrätty.

Hankintaan oikeutettu vastaa hankkimiensa tavaroiden, palveluiden ja urakoiden asianmukaisesta kilpailuttamisesta ja hankintalain sekä hyvinvointialueen ohjeistuksen noudattamisesta hankinnassa.

Hankintapäätös tulee tehdä:

- Tarjousmenettelyn ratkaisusta aina kun hankinta on kilpailutettu (arvosta riippumatta)
- Ratkaisusta, jolla on vaikutus ehdokkaan tai tarjoajan asemaan käynnissä olevassa tarjouskilpailussa
- Puitejärjestelyyn perustuvasta kansallisen kynnyksarvon ylittävästä hankinnasta, mikäli hankinta perustuu minikilpailutukseen
- Kansallisen kynnyksarvon ylittävästä suoramarkinnasta
- Käyttötalouden pienhankinnasta, esimerkiksi palveluhankinnasta, jonka arvo on vähintään 15 000 euroa ja investointihankinnasta, jonka arvo on vähintään 10 000 euroa. Summat eivät sisällä arvonlisäveroa.
- Kun kyse on yhteishankittavasta tuotteesta tai palvelusta ja hankinta tehdään muulta kuin sopimustoimittajalta

Oikeus tehdä tilaus (tilausoikeus) voidaan antaa viranhaltijalle tai työntekijälle. Tilaamisessa on kyse olemassa olevan sopimuksen toimeenpanosta, ostamisesta. Tilausoikeudet määritetään tehtäväalueittain toimivallan siirtoa koskevilla päätöksillä. Hallintosäännön mukaan hankintajohtaja vastaa siitä, että kilpailutettujen sopimusten tilausoikeudet on määritelty työtehtävien mukaisesti ja rajattu euromääräisesti.

Hankintatoiminnan vastuut organisaatiossa

Pirkanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan **aluehallituksen** tehtävänä on vastata järjestämisvastuun toteuttamisesta ja siitä, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja tuottavalla muulla palveluntuottajalla on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palveluiden tuottamisesta (10§). **Asiakkuus- ja laatujooston** tehtävänä on seurata ja arvioida järjestämisvastuun ja palvelujen tasapuolisen saatavuuden toteutumista raportoinnin pohjalta ja arvioida palvelujen laatua yhdessä palvelutuotannon kanssa (12§). Järjestämiskäytännön valmistelu kuuluu hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa konsernipalvelujohtajan tehtäviin (20§).

Tehtäväalueet (palvelutuotanto, tukipalvelut, strateginen ohjaus) vastaavat toiminnassaan tarvittavien hankintojen tunnistamisesta, sisällön määrittelystä ja hankintasopimusten tekemisestä (hankinnan ja sopimuksen omistajuus) lukuun ottamatta keskitettyjä hankintoja. Tehtäväalueet vastaavat hankkimiensa tavaroiden, palveluiden ja urakoiden asianmukaisesta kilpailuttamisesta ja hankintalain sekä hyvinvointialueen ohjeistuksen noudattamisesta hankinnassa. Hankintalain

Pirkanmaan hyvinvointialue

kynnysarvon ylittävissä kilpailutettavissa hankinnoissa tulee käyttää kilpailuttamisen asiantuntijapalvelun tarjoavaa Tuomi Logistiikkaa tai mahdollista muuta hankintayhtiötä. Tehtäväalueet vastaavat sopimustensa sopimuskaudenaikaisesta toiminnasta, kuten sopimusten seurannasta, valvonnasta ja toimittajayhteistyöstä. Tehtäväalueet osallistuvat toimintaansa liittyvien yhteishankintojen tarvemäärittelyyn. Tehtäväalueet seuraavat hankintatoimintansa tuloksia ja arvioivat kehittämistarpeita.

Strategisen ohjauksen tehtäväalueella toimii hankinnan vastuualue, jonka toimintaa johtaa hankintajohtaja. Hankintajohtaja on hankintaprosessin prosessinomistaja. Hankinnan vastuualue vastaa konsernin hankintatoiminnan strategisesta ohjauksesta ja kehittämisestä sekä määriteltyjen hankintakokonaisuuksien tuottamisesta ja Tuomi Logistiikan sopimusohjauksesta.

Strategisen ohjauksen hankinta jakautuu neljään kokonaisuuteen.

- Sote-palveluhankintojen koordinointi: kynnysarvon ylittävien sote-palveluhankintojen suunnittelun, toteutuksen ja käyttöönoton projektipääällikköpalvelut ja sopimuskauden aikaisen toiminnan tuki.
- Yhteisten palvelu-, tavara- ja laitehankintojen koordinointi, palvelusetelien koordinointi.
- Henkilö- ja tavarakuljetuspalvelujen koordinointi
- Hankintatoiminnan strateginen ohjaus ja kehittäminen: kokonaisarviointi, kehittämishankkeet, hankintaohjelma ja -ohjeistukset, analytiikan tuki.

Strategisen ohjauksen tehtäväalueella toimiva strategia vastuualue vastaa strategisesti merkittävien rakennushankkeiden suunnittelu- ja urakointipalveluiden hankinnasta yhteistyössä toimitilapalveluiden kanssa.

Palvelutuotannon (sote-palvelut ja pelastuspalvelut) tehtäväalue vastaa palvelutuotannon järjestämisen ja kehittämisen kannalta tarpeellisista hankinnoista lukuun ottamatta keskitettyjä hankintoja.

- Kynnysarvot ylittävät sote-palveluhankinnat suunnitellaan ja toteutetaan sekä sopimuksia hallinnoidaan yhteistyössä strategisen ohjauksen hankinnan kanssa partnerimallilla. Palvelutuotanto varmistaa substanssiosaamisen ja -resurssoinnin hankinnoissa.
- Pienhankinnat, sote-palvelujen yksilöhankinnat ja yhteishankintojen tilaukset (KORI-järjestelmän käyttö) toteutetaan pääsääntöisesti palvelutuotannon yksiköissä tarvittaessa hyödyntäen Tuomi Logistiikkaa tai konsultoiden strategisen ohjauksen hankintaa.
- Keskitetty toimintavarustus ja hoito- sekä yleistarvikkeet hankitaan Tuomi Logistiikan kautta. Keskitettyihin hankintoihin eivät sisälly pelastuspalvelujen erikoisajoneuvoiksi

Pirkanmaan hyvinvointialue

rekisteröivät ajoneuvot ja kulkuvälineet eikä kriisivalmiuden ylläpitämiseen liittyvä erikoiskalusto /-tarvikkeet, joita muilla tehtäväalueilla ei ole käytössä.

- Lääkehankinnat on keskitetty sairaalapalvelujen palvelulinjan sairaala-apteekille.
- Sairaalapalvelujen palvelulinjan PSHP:lta siirtyneissä toiminnoissa sopimushallinnasta vastaa pääosin Tuomi Logistiikka sikäli, kun kyse on muusta kuin suoraan hyvinvointialueen asiakkaalle tuotettavista palveluista.

Tukipalvelujen tehtäväalue vastaa keskitetysti tukipalveluiden alaan kuuluvista hankinnoista.

- Hallintopalvelut toimialue vastaa päätöksenteon, lakipalveluiden, asianhallinnan ja valvonnan sekä asiamiestehtävien alaan kuuluvista hankinnoista. Valvonta ja asiamiestehtävät -vastuualue vastaa sote-järjestämislain mukaisesta valvonnasta, ohjauksesta ja neuvonnasta. Siltä osin kuin valvontasuunnitelman mukainen valvonta kohdistuu yksityisen palveluyksikön toiminnan sopimuksenmukaisuuteen, valvonta-asiantuntijat tekevät tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueella sopimuksen omistajatehtäviä hoitavien palvelutuotannon tehtäväalueen sekä hankinnan vastuualueen asiantuntijoiden kanssa.
- Palvelutuotannon tukipalvelut toimialue vastaa asiakaspalveluiden ja osastopalveluiden alaan kuuluvista tukipalveluhankinnoista.
- Kiinteistöhallinta ja toimitilapalvelut toimialue vastaa rakennushankkeisiin liittyvien suunnittelu- ja urakointipalveluiden sekä kiinteistöteknisten varusteiden ja laitteiden hankinnasta sekä tilojen vuokraamisesta. Lisäksi toimialue hankkii turvallisuuteen ja kiinteistöjen ylläpitoon liittyviä palveluja ja käyttöhyödykkeitä sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamisen edellyttämiä varaosia ja tarvikkeita.
- Tietohallinto ja teknologia toimialue vastaa tietojärjestelmiin, tieto- ja viestintäteknologiaan, tietopalveluun sekä arkistopalveluihin liittyvistä hankinnoista sekä lääkintälaitteiden ylläpitoon liittyvistä varaosa- ja palveluhankinnoista.

Tuomi Logistiikka Oy on Pirkanmaan hyvinvointialueen käytössä oleva yhteishankinta- ja sidosyksikköyhtiö, joka vastaa hankintojen kilpailuttamisesta ja siihen liittyvästä asiantuntijapalvelusta. Tuomi Logistiikka toteuttaa Pirkanmaan hyvinvointialueen hankintoja Tuomi Logistiikka Oy:n ja Pirkanmaan hyvinvointialueen välisen palvelusopimuksen, palvelukuvausten sekä niiden pohjalta sovittujen toimintamallien mukaisesti.

Tuomi Logistiikka toteuttaa Pirkanmaan hyvinvointialueen hankintasuunnitelmassa ja investointisuunnitelmassa yksilöidyt hankinnat pois lukien lääkevalmisteet sekä ICT-hankinnat, joissa kumppanina toimii pääosin Istekki. Kiinteistöhallinnan ja toimitilapalveluiden hankinnoissa Tuomi Logistiikka Oy:n roolista sovitaan tapauskohtaisesti erikseen. Pirkanmaan hyvinvointialueen on mahdollista toteuttaa hankintoja itsenäisesti. Hankintasuunnitelman ja investointisuunnitelman toimeenpanoa seurataan ja linjataan rullaavasti Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Tuomi Logistiikan suunnittelu- ja seurantakokouksissa. Tuomi Logistiikalla on kokonaisvastuu investointisuunnitelman toimeenpanosta siten, että hankinnat toteutuvat vaaditussa aikataulussa tuloksellisesti.

Pirkanmaan hyvinvointialue sitoutuu Tuomi Logistiikan yhteishankintoihin vahvistetussa hankintasuunnitelmassa.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tuomi Logistiikka tarjoaa tuen hyvinvointialueen hankintalain kynnysarvot alittavien pienhankintojen toteuttamiseen.

Mikäli hankintaa ei ole mainittu hankintasuunnitelmassa, hyvinvointialue tekee Tuomi Logistiikalle toimeksiannon erillisellä lomakkeella, tai yhteishankinnoissa (ml. yhteistyöalueen laajuiset hankinnat) sitoumuksen erillisellä lomakkeella tai sähköpostilla.

Hankintasuunnitelmaa ja investointiohjelmaa päivitetään yhteistyössä Tuomi Logistiikan kanssa.

Tuomi tukee hyvinvointialuetta hankintojen suunnittelussa ja erikseen sovittaessa sopimushallinnassa.

Lisäksi Tuomi Logistiikka kilpailuttaa omaan lukuunsa yhteishankintasopimuksia, joiden käyttämiseen hyvinvointialue on erikseen vahvistettavissa tuote- ja palveluryhmissä sitoutunut hankintasuunnitelmassa. Tuomi Logistiikka tarjoaa sähköisen kauppapaikka KORIN Pirkanmaan hyvinvointialueen käyttöön sekä erilaisia logistiikka-, varastointi- ja hyllytyspalveluja. KORIN kautta tilataan muun muassa hoito- ja yleistarvikkeet hyvinvointialueen yksiköihin.

Tuomi Logistiikka Oy kilpailuttaa myös yhteistyöalueen terveydenhuollon keskeisiä hoitoon liittyviä tarvikkeita koskevat hankinnat ja muut erikseen päätetyt yhteistyöalueen hankinnat. Yhteistyöalueen terveydenhuollon yhteiset lääkevalmistehankinnat kilpailuttaa sairaala-apteekki.

Sopimukseen liittyvät vastuut

Sopimushallinnan ohjeessa kuvataan keskeiset asiat, toimintatavat ja ohjeet, joita Pirkanmaan hyvinvointialueen sopimuksia laadittaessa ja sopimuskaudella tulee huomioida. Hallintosäännössä on määräykset sopimuksen hyväksymistä koskevasta toimivallan jaosta sekä sopimusten allekirjoittamisesta.

Sopimushallinnan ohjeen mukaan sopimuksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä tulee nimetä sopimuksen omistajataho ja vastuuhenkilö (virkanimike sekä se henkilö, joka tehtävää sillä hetkellä hoitaa). Henkilön vaihtuessa vastuu sopimuksesta siirtyy kulloisellekin viran tai toimen haltijalle. Vastuuhenkilö nimeää sopimuksen yhteyshenkilön. Sopimushallinnan ohjeessa määritellään sopimuksen vastuuhenkilön ja yhteyshenkilön tehtävät.

Hankintatoiminnan ohjaus ja vuosikello

Hyvinvointialueen strategiakokonaisuus ja talousarvio antavat suuntaviivat hankintatoiminnalle.

Hankintaohjelmalla aluevaltuusto ohjaa hyvinvointialueen hankintoja ja niiden kehittämistä. Hankintaohjelmassa linjataan hyvinvointialueen strategiaa konkretisoivat hankinnoilla tavoiteltavat päämäärät ja priorisoidut keinot niiden saavuttamiseksi sekä mittarit.

Hankintatoiminnan ohjaamisen, koordinoinnin ja budjetoinnin tueksi ylläpidetään Pirkanmaan hyvinvointialueen **hankintasuunnitelmaa**. Hankintasuunnitelmat laaditaan tehtäväalueittain ja niiden hyväksymisestä päättää aluehallitus. Hankintasuunnitelman sisältövastuu on budjettivastuullisilla yksiköiden viranhaltijoilla.

Strategisen ohjauksen hankinta vastaa hankintasuunnitelmien koonnista hyvinvointialuetasoista johtamista ja tilannekuvaa varten.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankintasuunnitelmassa esitetään suunnitellut kynnyksarvot ylittävät hankinnat sekä muut keskeiset taloudellisia resursseja sitovat hankintatoimintaan liittyvät päätökset (optiopäätökset, sidosyksikköhankinnat, tarvittaessa pienhankinnat). Investoinnit esitetään sen vuoden hankintasuunnitelmassa, kun hankinta toteutetaan.

Hankintasuunnitelma perustuu tietoon palvelutarpeista ja -tavoitteista sekä järjestämistapalinjauksista. Sopimushallinnan prosessissa tuotetaan tiedot muun muassa optiopäätösten ja dynaamisten sote-hankintamenettelyjen uudelleenavaamisten aikatauluttamisesta.

Materiaalihankinnat

Materiaalihankintoja ovat muun muassa toimintavarustuksen, hoito- ja yleistarvikkeiden, lääkkeiden, tieto- ja viestintäteknologian, kiinteistötekniisten varusteiden ja laitteiden sekä kiinteistöjen käyttöhyödykkeiden hankinnat.

Keskitetty toimintavarustus kattaa seuraavan tiloissa olevan irtaimiston:

- Tutkimus- ja hoitolaitteet (esim. defibrillaattorit, imulaitteet)
- Sairaala- ja toimistokalusteet sekä muu kalustus (esim. sairaala- ja hoivasängyt, toimistopöydät ja -tuolit)
- Kalusto ja kuljetusvälineet (esim. hyllytyspalvelussa käytettävät hyllyt, ajoneuvot)

Alle 10 000 euron toimintavarustus hankitaan yksiköissä Tuomi Logistiikalle osoitettavalla hankintaesitysloMAKEella, mikäli tuote ei ole tilattavissa KORI-järjestelmässä, ja kirjataan yksikön kuluksi.

Vähintään 10 000 euron toimintavarustushankintojen päätösvalta keskitetään hyvinvointialueen hallinnon toimintasäännön puitteissa (keskitetty hankintavaltaus) strategisen ohjauksen tehtäväalueen hankinnan vastuualueelle.

Keskitettyyn toimintavarustukseen eivät sisälly pelastuspalvelujen erikoisajoneuvoiksi rekisteröitävät ajoneuvot ja kulkuvälineet eikä kriisivalmiuden ylläpitämiseen liittyvä erikoiskalusto /-tarvikkeet, joita muilla tehtäväalueilla ei ole käytössä.

Hoitotarvikkeet (esim. haavanhoidon välineet) ja yleistarvikkeet (esim. kynät, paperit) tilataan yksiköissä Tuomi Logistiikalta KORI-järjestelmää käyttäen.

Hyvinvointialueen lääkehankinnoista vastaa sairaala-apteekki sairaalapalvelujen palvelulinjalla.

Tieto- ja viestintäteknologian (ICT) hankinnat on keskitetty (keskitetty hankintavaltaus) tukipalvelujen tehtäväalueen tietohallinto ja teknologia -toimialueelle. Tietoteknologia (esim. työasemat, matkapuhelimet ja sovellukset) tilataan tietohallinnon sähköisistä palvelukanavista.

Kiinteistötekniisten varusteiden, laitteiden ja käyttöhyödykkeiden hankinta on keskitetty (keskitetty hankintavaltaus) tukipalvelujen tehtäväalueen kiinteistöhallinta ja toimitilapalvelut -toimialueelle.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Yhteishankinnat

Pirkanmaan hyvinvointialueen käytössä on yhteishankintasopimuksia, jotka on keskitetysti kilpailutettu hyvinvointialueen yksiköiden käyttöön. Kyseisiä tuotteita tai palveluja ei saa ostaa muualta ilman erityistä perustetta (tehtävä perusteltu päätös). Yhteishankittavien tuoteryhmien selailu ja tilausten teko tapahtuu pääsääntöisesti Tuomi Logistiikan KORI-järjestelmässä.

Lisäksi yhteishankintoina on sellaisia palveluja, jotka on päätetty tehdä hyvinvointialueen sidosyksiköjä hyödyntäen (kuten Monetra Oy:n tuottamat talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut).

Yhteishankintayksiköt

Pirkanmaan hyvinvointialue käyttää hankintatoimintansa tukena yhteishankintayksiköiden palveluja. Yhteishankintayksikön käsite määritellään hankintalain 15 §:n mukaisesti. Hyvinvointialueen käytettävissä on omistajuuteen perustuvia yhteishankintayksiköitä (Tuomi Logistiikka Oy, Kuntien Tiera Oy) ja lakiin perustuvia yhteishankintayksiköitä (Hansel Oy, Digifinland Oy).

Tuomi Logistiikan palvelusopimuksen omistaa hankintajohtaja.

Sitoumus yhteishankintayksikön toteuttamaan kilpailutukseen tulee antaa toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä. Tukipalvelujen tehtäväalueen sitoumukset yhteishankintoihin päätetään Tukipalveluissa. Muilta osin sitoumusten antaminen keskitetään hankinnan vastuualueelle. Hankintasuunnitelmalle tunnistetaan myös yhteishankinnat, joihin hankintasuunnitelman hyväksynnällä sitoudutaan.

Yhteishankintayksikkö vastaa hankinnan toteuttamisesta, hankintapäätöksestä, sopimuksen tekemisestä ja sen valvonnasta.

Muut yhteishankinnat

Mikäli hankinta toteutetaan hankintayksiköiden välisenä yhteistyönä (hankintarenkaana), on työnjaosta laadittava sopimus hankintayksiköiden kesken. Jos hankintapäätöksen tekoa koskevaa päätösvaltaa siirretään toiselle hankintayksikölle, on sille annettava valtuutus sellaisen Pirkanmaan hyvinvointialueen viranomaisen päätöksellä, joka olisi ollut päätösvaltainen, mikäli hankinta olisi toteutettu hyvinvointialueen toimesta.

Tays Kehitysyhtiö Oy toimii koordinoivana tahona yhteistyöalueella erikseen päätettävissä yhteisissä hankinnoissa.

Sidosyksikköhankinnat

Hankintalakia ei sovelleta hankintaan, jonka hankintayksikkö tekee sidosyksiköltään (in house - yhtiöltään). Hankinnasta sidosyksiköltä sääntelee hankintalain 15 §. Sidosyksikköhankinnan toteuttaminen kilpailuttamatta edellyttää, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää yhtiöön määräysvaltaa ja että yhtiön toiminta kohdistuu pääasiassa määräysvaltaa käyttävälle hankintayksikölle tai hankintayksiköille. Sidosyksikössä ei saa olla yksityistä pääomaa.

Mikäli hyvinvointialueesta erillinen oikeushenkilö ei täytä sidosyksikölle asetettuja edellytyksiä, ei hankintoja voi tehdä ilman kilpailuttamista.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankinnan kilpailuttamatta jättäminen on poikkeus hankintalainsäädännössä.

Sidosyksikköhankinnan toteuttamisen tulee perustua arvioon hinta-, laatu- ja muiden sopimusehtojen kilpailukykyisyydestä suhteessa markkinoimijoiden tarjontaan hyvinvointialueen toiminnalliset tarpeet huomioiden.

Sidosyksikköyhtiöt ovat hankintayksiköitä, joiden on kilpailutettava hankintansa hankintalain mukaisesti.

Sidosyksikköaseman olemassaoloa tulee tarkastella säännöllisesti ja esimerkiksi osakkuusmuutosten ja liiketoiminnan muutosten yhteydessä. Pirkanmaan hyvinvointialueen omistajaohjauksen periaatteiden mukaan omistajuus perustuu omistajasuunnitelmiin.

Investointihankinnat

Pirkanmaan hyvinvointialueen pysyvien vastaavien laskentaohjeen mukaan hyvinvointialueen taseessa pysyviin vastaaviin kuuluvat hankintahinnaltaan vähintään 10 000 euron arvoiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä erikseen luovutettavissa olevat oikeudet, jotka tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta vaikuttavat tuotannontekijöinä usean tilikauden ajan.

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista.

Strategiajohtaja vastaa hyvinvointialueen strategisesta suunnittelusta ja ohjauksesta sekä investointien suunnittelusta. Investointihankintojen koordinoinnista vastaa hankinnan vastuualueella yhteisten materiaali- ja laitehankintojen hankintapäällikkö tiimeineen. Esimerkiksi hankintaohjeessa määritelty keskitetty toimintavarustus kuuluu investointisuunnitelmaan vähintään 10 000 euron arvoisten hankintojen osalta.

Pirkanmaan hyvinvointialue

4. Kynnysarvot ylittävien hankintojen suunnittelun, toteutuksen ja käyttöönoton toimintatavat

Kynnysarvot ja ennakoidun arvon laskeminen

Hankintalaki määrittää kynnysarvot, joiden täytyessä hankinta on lain mukaan kilpailutettava. EU-kynnysarvot tarkistetaan kahden vuoden välein.

Hankinnan ennakoitu arvo vaikuttaa kilpailuttamisen toteuttamiseen (kynnysarvot) ja arvo tulee laskea hankintalain 4. luvun mukaisesti.

Kiellettyä on luontevan hankintakokonaisuuden keinotekoinen pilkkominen pienempiin osiin kilpailuttamisen välttämiseksi.

Kansallisten kynnysarvojen alle jääviä hankintoja kutsutaan pienhankinnoiksi (ks. hankintaohjeen luku 6).

Kansalliset kynnysarvot (ilman arvonlisäveroa)

Hankintalain 25 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	60 000
Rakennusurakat	150 000
Sosiaali- ja terveystalvet (Liite E kohdat 1-4)	400 000
Muut erityiset palvelut (Liite E kohdat 5-15)	300 000
Käyttöoikeussopimukset	500 000

EU-kynnysarvot (ilman arvonlisäveroa) 1.1.2022 alkaen

Hankintalain 26 §

Hankinnan laji	Euroa
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	215 000
Rakennusurakat	5 382 000

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankinnan suunnittelu

Hankinnan suunnitteluvaiheessa muun muassa määritellään hankinnan tarve ja hankinnan kohteelta vaadittavat ominaisuudet, selvitetään markkinatilanne ja arvioidaan hankinnan kustannusvaikutus.

Keskeisiä työvaiheita hankinnan suunnitteluvaiheessa:

- Selvitetään, onko hyvinvointialueella käytettävissä jo olemassa sopimusta, jota hankintatarpeeseen tulee käyttää.
- Hyvinvointialueelle siirtyneiden sopimusten reunaehtojen selvittäminen ja huomiointi hankinnassa.
- Hankinnan lähtötietoihin perehtyminen esimerkiksi vanhojen tai päättyvien sopimusten osalta.
- Hankinnan ohjausroolien ja valtuuksien selvittäminen. Hankinnan vastuuhenkilöiden nimeäminen ja työryhmän kokoaminen
- Hankinnan alustava aikatauluttaminen ja muiden tarvittavien valmistelevien toimenpiteiden tekeminen (esimerkiksi asian avaaminen hankinnalle Kirjaamosta, työtilan perustaminen).
- Yhteydenotto kilpailuttamisen tukipalvelut tarjoavaan hankintayhtiöön
- Tarvekartoitus
- Hankinnan kohteen ominaisuuksien ja tavoitteen määrittely.
- Tunnistetaan, onko käsillä olevassa hankinnassa tarkoituksenmukaista määritellä hankinnan kohde toivottavien tulosten kautta innovatiivisempien tuotteiden/palvelujen tarjoamisen mahdollistamiseksi.
- Mahdollinen hankinnan kohteen projektinomaisen kehittämis- ja määrittelytyö yhdessä asiantuntijoiden, asiakkaiden ja markkinoiden kanssa muun muassa vaadittavien ominaisuuksien määrittelyn tueksi
- Hankintaan liittyvien strategisten tavoitteiden ja vaikutusten tunnistaminen: työllistämisehdon soveltuvuus hankintaan ja muu sosiaalinen vastuu, ympäristövaikutukset, markkinoiden elinvoiman sekä palvelukehittämisen ja -innovaatioiden näkökulmat
- Muiden hankintayksiköiden kanssa tehtävän yhteistyötarpeen arviointi (esim. yhteistoiminta-alue -yhteistyö)
- Tarvittavien markkina- ja sidosryhmäkuulemisten suunnittelu, toteutus ja tulosten vaikutusten arviointi. Markkinakartoituksen, -vuoropuhelun tai tietopyynnön tarkoituksena on selvittää muun

Pirkanmaan hyvinvointialue

muassa potentiaalisten tarjoajien ominaisuuksia, palvelu- ja tuotevalikoimaa, hintatasoa ja vastaavuutta hankintayksikön tarpeeseen

- Hankinnan kohteeseen ja sopimukseen liittyvien riskien arviointi sekä jatkuvuuden, häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumisen ja tietosuojavaatimusten huomioiminen
- Käytettävän hankintamenettelyn ja keskeisten sopimusehtojen määrittely (ks. Hyvinvointialueen sopimushallinnan ohje, erityisesti luvut 8 ja 9)
- Hankinnan taloudellisten vaikutusten ja hankinnan arvon laskeminen sopimuskaudelle
- Hankintapäätöksestä vastaavan viranhaltijan tai toimielimen tarvittavat linjaukset hankinnan ja sopimuksen suunnitteluun.

Hankinnan toteutus (kilpailutus ja toimittajavalinta)

Hankinnan toteutusvaiheessa valmistellaan hankinnan kilpailutusasiakirjat, järjestetään kilpailutus, tehdään hankintapäätös ja allekirjoitetaan sopimus. Lisäksi on huolehdittava jälki-ilmoituksen tekemisestä HILMA-ilmoituskanavaan.

Hankinnat on kilpailutettava hankintalain mukaisesti. Tässä ohjeessa ei toisteta lain sisältöä. Huomioitavaa on, että sosiaali- ja terveystalouden palveluhankintoihin sovelletaan hankintalain lisäksi sote-järjestämislakia (ks. hankintaohjeen luku 5).

Keskeisiä työvaiheita ennen hankintailmoituksen julkaisua:

- Hankinnan kohteen kriteerien täsmentäminen (ehdottomat vaatimukset) sekä sopimusehtojen täsmentäminen huomioiden muun muassa tarvittavat sopimusmuutos- ja optioehdot (hankintasopimuksen ehdot, jotka mahdollistavat esimerkiksi lisätilausten tekemisen tai hankintasopimuksen jatkamisen ylimääräisillä optiovuosilla)
- Hankinnan toteutusmallin ja sopimusrakenteen suunnittelu:
  - Hankinnan ja sopimuksen tarkoituksenmukainen jakaminen osiin (perustelut mikäli ei jaeta)
  - Tavoiteltava sopimuskuumppaneiden määrä (osa-alueittain)
  - Sopimustyyppi (esim. puitejärjestely, kumppanuusmallit)
  - Puitejärjestelyjä tai dynaamisia menettelyjä hyödynnettäessä sopimuskauden aikaisen toimittajavalinnan malli (esim. minikilpailutus, ranking)
- Hankinnan määrittely- ja kilpailutustavan valinta. Esimerkiksi kiinteäsisältöinen palvelutehtävä – kiinteä kokonaishinta; palvelu suoritteina – suoriteperusteinen hinta (mahdollisesti kannustavilla

Pirkanmaan hyvinvointialue

hinnoittelun elementeillä); käänteinen kilpailutus ”ranskalainen urakka” – tilaajan määrittelemällä kiinteällä hinnalla sisällön ja laadun kilpailuttaminen

- Tarjouksen hinnoitteluperusteiden ja erikseen hinnoiteltavien erien määrittäminen
- Tarjouksen valinta- ja vertailuperusteiden määrittäminen. Kuvataan mahdollinen lisälaatu sekä hinnan ja laadun vertailuperusteet painoarvoineen
- Tarjoajan soveltuvuusvaatimusten määrittäminen:
  - Hankintaa valmisteltaessa on selvitettävä Tilaajavastuulain (1233/2006) soveltuminen ja sen mukaisten vaatimusten käyttö menettelyssä. Toimittajilta voidaan edellyttää kuulumista Vastuugroupin Luotettava kumppani -palveluun sopimuskauden aikana.
  - Pirkanmaan hyvinvointialueen hankinnoissa sovelletaan hankintalain 80§ mukaisia pakollisia poissulkemisperusteita ja 81§ mukaisia harkinnanvaraisia poissulkemisperusteita. Tarjoajan tulee olla huolehtinut esimerkiksi verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamisesta.
  - EU:n ja YK:n asettamien pakotteiden kohteena olevien tarjoajien edellytykset osallistua kilpailutukseen on määriteltävä ajantasainen lainsäädäntö huomioiden
  - Tarvittavat toimiluvat ja rekisteröinnit
  - Muiden soveltuvuusvaatimusten asettaminen hankintalain mukaisesti
- Hankintamenettelyn valinta ja kuvaus hankinnan asiakirjoihin
- Aikataulun tarkentaminen huomioiden hankintalain määrittämät EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen määräajat
- Tarkentavat markkinavuoropuhelut tai tarjouspyynnön kommentointikierron potentiaalisille tarjoajille (informointi HILMA-ilmoituskanavassa)
- Sopimusluonnoksen valmistelu. Tarjouspyyntöön liitetään sopimusluonnos sisältäen kaikki oleelliset sopimusehdot sekä sovellettavat yleiset ehdot. Yleisesti palveluhankinnoissa käytetään JYSE 2014 Palvelut ja tavarahankinnoissa JYSE 2014 Tavarat -ehtoja. Yleisistä ehdoista käytetään ajantasaista päivitysversiona. Ks. tarkemmin hankintaohjeen kohta Yleisten sopimusehtojen käyttäminen osana sopimusta.
- Hankintapäätöksestä vastaavan viranhaltijan tai toimielimen informointi hankinnan aikataulusta (mm. varautuminen päätöksentekoon) ja tarvittavat hyväksynnit aineistoon ennen hankinnan julkaisua.
- Arvioidaan, onko tarjouspyyntö yksiselitteinen ja saadaanko sen perusteella yhteismitallisia ja vertailukelpoisia tarjouksia.

Yleisten sopimusehtojen käyttäminen osana sopimusta

Yleisillä sopimusehdoilla tarkoitetaan vakiosopimusehtoja, jotka ovat alan toimijoiden kanssa yhteisesti laadittuja. Yleisistä sopimusehdoista tulisi käyttää niitä, jotka ovat nimenomaisesti laadittu julkisen hallinnon käyttöön. Tällaisia ovat esimerkiksi julkisissa hankinnoissa käytettävät yleiset JYSE-sopimusehdot.

Sopimuksissa noudatettavat yleiset sopimusehdot tulee käydä huolellisesti läpi ennen sopimuksen tekemistä ja tarkistaa, että ehdot voidaan hyväksyä osaksi sopimusta. Mikäli ehtojen soveltamiseen on sopimuksessa viitattu, tulee ne myös liittää fyysisesti osaksi sopimusta. Yleisistä sopimusehdoista tulee myös käyttää aina uusinta päivitettyä versiota. Mikäli sopimuksessa sovitaan

Pirkanmaan hyvinvointialue

jonkin kohdan osalta siihen liitetyistä yleisistä sopimusehdoista poikkeavasti, tulee poikkeaminen selkeästi kirjata sopimukseen.

Jos yleisiä sopimusehtoja uudistetaan (päivitetään), se ei muuta aikaisemmin allekirjoitettujen sopimusten ehtoja. Ehdot jäävät voimaan sen sisältöisinä kuin ne ovat olleen sopimuksen allekirjoitushetkellä. Siksi sopimukseen sovellettavat yleiset sopimusehdot tulee tallentaa sopimushallintajärjestelmään osana sopimusta.

Pirkanmaan hyvinvointialueen hankintasopimuksissa käytetään pääsääntöisesti jotakin seuraavista sopimusehdoista: Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE Tavarat ja JYSE Palvelut 2014, huom. viimeisimmät päivitysversion), rakennusurakan yleiset sopimusehdot (YSE 1998), konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot (KSE 2013), julkisen hallinnon IT-hankintojen sopimusehdot (JIT 2015).

Osasta yleisistä sopimusehdoista on saatavissa myös englanninkielinen käännösversio.

Hankinnasta ilmoittaminen ja tarjouksen jättäminen

Hankinnasta ilmoitetaan hankintalain mukaisesti (hankintalaki 7 luku koskien EU-hankintoja, sote- sekä muita erityisiä palveluhankintoja sekä käyttöoikeussopimuksia; hankintalaki 101 § koskien kansallisia hankintoja ja suunnittelukilpailuja).

Pirkanmaan hyvinvointialueen kynnysarvot ylittävistä hankinnoista ilmoitetaan HILMA-ilmoituskanavassa osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi.

Tarjoukset Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämiin kilpailutuksiin jätetään pääsääntöisesti Tarjouspalvelu -toimittajaportalissa, johon ohjataan linkillä hankinnan HILMA-ilmoituksella.

Keskeisiä työvaiheita tarjouskilpailun aikana:

- Hankinnasta ilmoittaminen (hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön julkaisu)
- Ehdokkaiden tai tarjoajien esittämiin lisätietokysymyksiin vastaaminen
- Tarjousten vastaanotto
- Tarjousten avaaminen ja avauspöytäkirjan teko
- Tarjoajien soveltuvuuden arviointi
- Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkistaminen
- Tarjousvertailu
- Hankintapäätöksen valmistelu.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankintapäätös ja muutoksenhaku

Ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuksista sekä tarjousmenettelyn ratkaisuksista on tehtävä kirjallinen hankintapäätös, joka on perusteltava. Myös suorahankinnasta on tehtävä hankintapäätös.

Vastuu tehdystä hankintapäätöksestä on päätöksentekijällä. Valmistelija vastaa osaltaan siitä, että valmistelussa noudatetaan lainsäädäntöä ja hyvän hallinnon periaatteita.

Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttavat seikat.

Hankintapäätökseen tulee merkitä seuraavat tiedot:

Huom! Tarjoajan liike- tai ammattisalaisuuksia ei saa sisällyttää julkisiin asiakirjoihin.

- Yksilöity otsikko
- Diaarinumero, päätöspäivämäärä ja §
- Päättävä viranomainen
- Päätöksen valmistelija ja valmistelijan yhteystiedot
- Hankinnan kohde (hankittava tavara, palvelu tai rakennustyö) ja määrä sekä sopimuskausi
- Valittu hankintamenettely ja tarvittaessa perustelut sekä selvitys siitä, miten hankinnasta on ilmoitettu
- Perustelut, jos poikettu asiakirjojen sähköisestä tiedonvaihdosta
- Selvitys, keneltä tarjouksia on pyydetty ja saatu
- Selvitys tarjouspyynnön tai tarjousten tarkennuksista sekä käydyistä neuvotteluista
- Tarjouksen tehneet (erikseen määrääjassa tehneet ja myöhästyneet tarjoukset)
- Selvitys tarjoajien soveltuvuuden tarkastamisesta, sisältäen mahdolliset poissuljetut ehdokkaat tai tarjoajat sekä perusteet (voi tarvittaessa sisältyä erilliseen päätökseen)
- Selvitys tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden arvioinnista sisältäen mahdolliset hylätyt tarjoukset ja hylkäysperusteet
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste ja hinta-laatusuhteen vertailuperusteet sekä tarvittaessa perustelut halvimman hinnan käyttämiselle palveluhankinnassa (jos perustelut eivät sisälly muuhun hankinta-asiakirjaan)
- Hankintapäätöksen on sisällettävä keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty sekä tiedot vertailuperusteiden soveltamisesta sellaisella tarkkuudella, että tarjoajille käy ilmi oma sijoittuminen suhteessa muihin

Pirkanmaan hyvinvointialue

	<p>tarjoajiin (vertailu voi sisältyä myös hankintapäätöksen liitteeseen).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valitun toimittajan nimi ja Y-tunnus • Sovelletut lainkohdat • Hankinnan arvo kaikkine kuluineen ilman arvonlisäveroa (voidaan ilmoittaa myös sopimuksen vuosihintaa hyväksikäyttäen) • Hankinnan valmistelija, asiantuntija tai muu valmistelussa mahdollisesti mukana ollut henkilö, ryhmä tai yksikkö • Tieto sopimuksen vastuuhenkilöstä, titteli ja nimi • Maininta asiassa tehtävästä kirjallisesta sopimuksesta ja siitä, että sopimus hankinnasta syntyy vasta kirjallisen sopimuksen allekirjoittamisella tai kun Pirkanmaan hyvinvointialue on tehnyt tilauksen. • Tieto pakollisen odotusajan pituudesta. Tieto myös vapaaehtoisen odotusajan noudattamisesta EU-kynnysarvot ylittävässä suorahankinnassa, puitejärjestelyyn perustuvassa hankinnassa ja dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvassa hankinnassa • Maininta asiakirjojen julkisuudesta sekä säilytyspaikka ja tieto mihin asiakirjapyynnöt tulee osoittaa. • Maininta siitä, että tilaajavastuulain mukaiset asiat on selvitetty (esim. Vastuugroup valvoja-raportilla), mikäli hankintaan sovelletaan tilaajavastuulakia tai vastaavat selvitykset on vaadittu • Tieto oikaisuviranomaisesta (= hankintapäätöksen tehnyt viranhaltija tai toimielin) yhteystietoineen • Muutoksenhakuohjeet (valitusosoitus markkinaoikeudelle ja oikaisuohje hankinta-oikaisun tekemiseksi) on laitettava hankintapäätöksen liitteeksi.
<p>Muuta huomioitavaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toimielimen päätöksissä tarvittaessa valtuutukset viranhaltijalle sopimuksen allekirjoittamiseen ja sopimuskauden aikaisiin ratkaisuihin. • Sosiaali- ja terveystieteiden palveluhankinnan hankintapäätöksen perusteluvollisuudesta säädetään sote-järjestämislaissa (ks. hankintaohjeen luku 5).

Pirkanmaan hyvinvointialue

Päätöksen tiedoksianto

Hankintapäätös perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen (myös keskeyttämisspätös) on annettava kirjallisesti tiedoksi kaikille niille, joita asia koskee, eli tarjouskilpailuun osallistuneille (voittaneelle ja muille tarjouksen jättäneille, myös tarjouskilpailusta hylätyt tai poissuljetut tarjoajat).

Erillinen poissulku- tai hylkäyspätös perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen annetaan tiedoksi poissuljetuille tai hylätyille.

Kaksivaiheisissa menettelyissä (kuten rajoitettu tai neuvottelumenettely) ensimmäinen, tarjoajien valintaa koskeva päätös annetaan tiedoksi kaikille osallistumishakemuksen jättäneille ehdokkaille, ja toinen, varsinainen hankintapäätös, vain menettelyn toisessa vaiheessa mukana olleille tarjoajille.

Tiedoksianto tehdään ensisijaisesti sähköisesti käyttäen tarjoajan tätä tarkoitusta varten ilmoittamaa sähköpostiosoitetta.

Tiedoksiantoa koskevaan viestiin on erikseen merkittävä tieto viestin lähettämispäivästä.

Päätös tulee toimittaa myös sille toimielimelle, jolla on siihen otto-oikeus sekä päätöksentekijän esihenkilölle.

Päätöksen otto-oikeus

Hyvinvointialueen sisäisessä valvonnassa ylemmällä viranomaisella on tehtyyn päätökseen otto-oikeus muutoksenhakuajaksi. Aluehallitus, aluehallituksen puheenjohtaja, hyvinvointialuejohtaja ja hallintosäännössä määrätty hyvinvointialueen viranhaltija voivat ottaa aluehallituksen käsiteltäväksi asian, joka on hyvinvointialuelain nojalla siirretty aluehallituksen alaisen viranomaisen tai aluehallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. (Hyvinvointialuelaki 97 §)

Aluehallitus on 27.6.2022 (§ 143) kokouksessaan päättänyt, ettei se käytä otto-oikeutta hankintapäätöksiin, joiden arvo on enintään 1.000.000 euroa sekä lääkehankintoja koskeviin päätöksiin euromäärästä riippumatta.

Lainvoimaisuus ja lupa hankinnan toimeenpanoon

Päätös voidaan panna täytäntöön eli sopimus allekirjoittaa pääsääntöisesti vasta sen jälkeen, kun päätös on lainvoimainen.

Hankintaoikaisu ja valitus markkinaoikeuteen

EU-hankinnoissa, kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa ja sote-palveluhankinnoissa on kaksi muutoksenhakureittiä: hankintaoikaisu hankintayksikölle ja asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Vaatus hankintaoikaisusta on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kirjallisella tiedoksiannolla asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua päätöksen tiedoksi lähettämisestä. Sähköisellä tiedoksiannolla asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, tiedoksiantopäivänä.

Hankintaoikaisulla on mahdollista korjata hankintamenettelyssä tapahtunut virhe. Edellytyksenä hankintaoikaisun vaatimiselle on, että hankintayksikön päätös tai ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai että asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi

Pirkanmaan hyvinvointialue

vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin (esimerkiksi tarjousten vertailussa tapahtunut pisteytysvirhe, vertailuperusteen virheellinen soveltaminen tai se, että hankintapäätöksen tekijä on ollut esteellinen, tarjoajan soveltuvuutta koskevien vakuutusten osoittautuminen puutteelliseksi). Hankintaoikaisua voi käyttää myös tilanteessa, jossa hankintapäätöksen jälkeen sopimusneuvottelut valitun tarjoajan kanssa kariutuvat tai kyseinen tarjoaja ei kykenekään toteuttamaan hankintaa.

Hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväksi joko omasta aloitteesta tai asianosaisen vaatimuksesta. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireille tulosta välittömästi niille, joita asia koskee. Näitä ovat mm. tarjouskilpailun voittaja ja muut tarjouskilpailuun osallistuneet ja jos asiasta on samanaikaisesti valitettu markkinaoikeuteen, myös markkinaoikeus.

Hankintayksikkö voi oma-aloitteisesti ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun korjattavaksi 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty.

Hankintaoikaisuvaatimus on syytä käsitellä ilman aiheetonta viivytystä. Hankintapäätöksen tai ratkaisun korjaaminen ei edellytä asianosaisen suostumusta. Hankintayksikön on kuitenkin hyvä kuulla hankintaoikaisun osapuolia etenkin, jos hankintayksikkö hankintaoikaisun perusteella poistaa aiemman virheellisen päätöksen ja tekee uuden hankintapäätöksen.

Hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan hankintaoikaisusta päättää sama toimielin tai viranhaltija, joka on tehnyt hankintapäätöksen.

Hankintaoikaisuvaatimuksen ratkaisuun ei voi hakea edelleen muutosta, mikäli alkuperäinen hankintapäätös ei ole muuttunut (päätökseen liitetään muutoksenhakukielto). Jos hankintayksikkö poistaa virheellisen päätöksen ja ratkaisee asian uudelleen, kyseessä on uusi hankintapäätös. Se annetaan normaalisti tiedoksi muutoksenhakuohjeineen ja muutoksenhaku-aika alkaa alusta.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan valituksella saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai muu hankintayksikön hankintamenettelyssä tekemä päätös, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Vaatimus on pääsääntöisesti tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta hyvinvointialueesta annetun lain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Hankinnan väliaikainen järjestäminen

Jos hankinnasta on valitettu markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti haluamansa toimittajan kanssa, jollei hankintaa voida lykätä markkinaoikeuskäsittelyn ajaksi. Väliaikaisena järjestelynä tilauksia ei voi tehdä näiden tahojen ulkopuolella olevilta. Väliaikaiset järjestelyt eivät saa estää sitä, että valittajan vaatimuksesta markkinaoikeus voi määrätä hankintapäätöksen kumottavaksi tai velvoittaa hankintayksikköä korjaamaan virheellisen menettelynsä. Hankinnan väliaikaiseen järjestämiseen ei voi hakea muutosta, koska hankintalain näkökulmasta kyse on tilauksista, ei hankintapäätöksestä.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Sopimuksen viimeistely ja allekirjoitukset

Hankinnasta on laadittava kirjallinen sopimus tilaajan ja toimittajan kesken.

Hankintasopimus syntyy hankintalain mukaan, kun kirjallinen sopimus allekirjoitetaan, ei hankintapäätöksen tiedoksiannon perusteella. Sopimus tehdään tarjouspyynnön liitteenä olleen sopimusluonnoksen tai vakiosopimusehtojen pohjalta. Sopimukseen kirjataan kaikki hankinnan edellyttämät ehdot.

Hyvinvointialueen sopimushallinnan ohjeen mukaan sopimus voidaan allekirjoittaa päätöksen saatua lainvoiman ja vain poikkeuksellisesti sopimus voidaan saattaa voimaan ilman, että sitä koskeva päätös olisi saanut lainvoiman, mikäli tähän on painavia syitä.

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa, kansallisen kynnysarvon ylittävissä sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä muiden erityisten palvelujen hankinnoissa sekä käyttöoikeussopimuksissa hankintasopimusta ei saa tehdä ennen kuin 14 päivän pakollinen odotusaika hankintapäätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista on kulunut. Odotusaikaa ei sovelleta kansallisissa hankinnoissa taikka suoramankinnoissa riippumatta niiden arvosta.

EU-hankinnoissa hankintasopimusta ei saa tehdä, jos asiasta on valitettu markkinaoikeuteen (koskee myös EU-kynnysarvon ylittäviä suoramankintoja, joista on julkaistu suoramankintailmoitus).

Ennen hankintasopimuksen tekemistä tulee viranhaltijapäätösten osalta varmistaa, ettei toimielin ole käyttänyt otto-oikeutta.

Keskeisiä työvaiheita hankintapäätöksen jälkeen:

- Päätöksen lainvoimaisuuden seuranta ja mahdolliseen muutoksenhakuun reagoiminen
- Hankintalain mukaisten rikosrekisteriotteiden tarkastus ja soveltuvuusvaatimusten todentaminen, mikäli ei ole tehty ennen päätöstä
- Sopimuksen viimeistely ja allekirjoitukset
- Jälki-ilmoituksen julkaiseminen (HILMA). Jälki-ilmoituksen julkaiseminen kuuluu Tuomi Logistiikan hankintapalveluun. Edellytyksenä on, että hankinnan tekevä yksikkö ilmoittaa Tuomi Logistiikalle sopimuksen tekemisestä.
- Hankinnan asiakirjojen ja sopimusten arkistointi ja tallentaminen sopimushallintajärjestelmään.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Sopimuksen käyttöönotto

Sopimuksen käyttöönottovaiheessa valmistaudutaan sopimuskauden aikaiseen toimintaan ja tarvittaessa suunnitellaan ja toteutetaan toimittajan vaihtaminen siten, että vaihtumisesta aiheutuu mahdollisimman vähän häiriötä toiminnalle ja palvelujen jatkuvuudelle. Käyttöönottovaiheen tehtävät vaihtelevat merkittävästi eri hankinnoissa.

Keskeisiä työvaiheita sopimuksen käyttöönotossa:

- Sote-palveluhankinnoissa henkilöstölomakkeiden tarkastaminen sekä yksiköiden rekisteröintien tai viranomaislupien tarkastaminen, mikäli ei ole tarkastettu aiemmin
- Palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmä PSOP:n käyttöönotto, mikäli linjattu kyseisessä hankinnassa
- Sopimuksen jalkautustilaisuus sisäisille sidosryhmille (sopimuskaudenaikaiseen toimintaan osallistuville ja sopimuksen omistajalle)
- Sopimuksen käynnistystilaisuus toimittajan kanssa tarvittaessa
- Sopimuksen toteutuksen valvonnan suunnittelu ja aikataulutusta (mm. raportointi, yhteistyö- ja seurantapalaverit, sopimuksessa sovittu mittarointi). Lisäksi määritetään mistä sopimuseurannassa havaituista asioista raportoidaan eteenpäin sopimuksen vastuuhenkilölle tai muulle taholle.
- Salassapitosoitoumusten tekeminen toimittajan henkilöstön kanssa tarvittaessa
- Toimituksen ja laskutuksen käynnistymisen ohjeistus ja seuranta
- Viestinnän suunnittelu
- Kilpailuttamisen ja hankinnan onnistumisen arviointi ja oppien tallentaminen sovitulla tavalla
- Aiemman hankintasopimuksen päättymiseen liittyvät toimet.

Pirkanmaan hyvinvointialue

5. Sosiaali- ja terveystalohankintojen ominaisuudet ja erityissäännökset

Sosiaali- ja terveystalohankinnoilla tarkoitetaan hankintalain liitteen E mukaisia palveluja. Hankintalaissa on sosiaali- ja terveystalohankintoja koskeva kynnysarvo. Kyseiset hankinnat kilpailutetaan hankintalain 12 luvun mukaisesti. Sosiaali- ja terveystalohankinnassa sovelletaan lisäksi hankintalain osaa I (mm. soveltamisala, ennakoidun arvon määrittäminen) ja IV (yhteiset säännökset hankintapäätöksestä, muutoksenhausta ja hankintojen valvonnasta), ellei ko. osien pykälissä ole toisin mainittu.

Hankintaohjeen 4. luku koskee myös sote-palveluhankintoja.

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin sote-palveluhankinnoissa huomioitavia näkökulmia ja laista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä johtuvia vaatimuksia.

Palvelujen käyttäjien tarpeiden huomioon ottaminen

Hankintalain 108 § sääntelee palvelujen käyttäjien tarpeiden huomioon ottamisesta hankinnoissa.

Palvelun käyttäjien yksilöllisten ja pitkäaikaisten sekä toistuvien hoito- tai sosiaalipalvelujen turvaamiseksi hankintayksikön on otettava huomioon käyttäjien erityistarpeet ja kuuleminen siten kuin muissa laeissa säädetään.

Sosiaali- ja terveystalohankinnassa on otettava huomioon palvelujen laatuun, jatkuvuuteen, esteettömyyteen, kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja kattavuuteen, eri käyttäjäryhmien erityistarpeisiin, käyttäjien osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä innovointiin liittyvät tekijät.

Pitkäkestoisia hoito- ja asiakassuhteita koskevan sosiaali- ja terveystalohankinnassa hankintayksikön on hankintalain mukaan määritettävä sopimusten kesto ja muut ehdot siten, että sopimuksista ei muodostu kohtuuttomia tai epätarkoituksenmukaisia seurauksia palvelun käyttäjille.

Hankintamenettely

Sote-palveluhankinnoissa ei ole hankintalaissa säädettyjä hankintamenettelyjä. Menettelyn on oltava hankintalain 3§ mukaisten julkisten hankintojen periaatteiden mukainen. Hankintamenettely on kuvattava hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Sote-palveluhankinnoissa voidaan soveltaa esimerkiksi dynaamisen hankintajärjestelmän kaltaista sote-hankintamenettelyä, jossa hankinta avataan sopimuskauden aikana mahdollistaen uusien tarjousten jättämisen.

Suorahankintaperusteet

Yksittäisissä tapauksissa asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi voidaan tehdä suorahankinta (kynnysarvon ylittävä hankinta ilman kilpailuttamista), mikäli edellytykset täyttyvät (hankintalain 110§, suorahankinta erityistilanteissa). Jokaisesta pykälän perusteella tehtävästä hankinnasta on laadittava hankintapäätös. Hankintalain 110§:n perusteella tehdystä hankinnasta julkaistaan jälki-ilmoitus HILMA:ssa. Suorahankintailmoituksen julkaiseminen on mahdollista.

Suorahankintoihin sovelletaan, mitä 40 ja 41 §:ssä säädetään suorahankinnoista palveluhankinnoissa.

Pirkanmaan hyvinvointialue

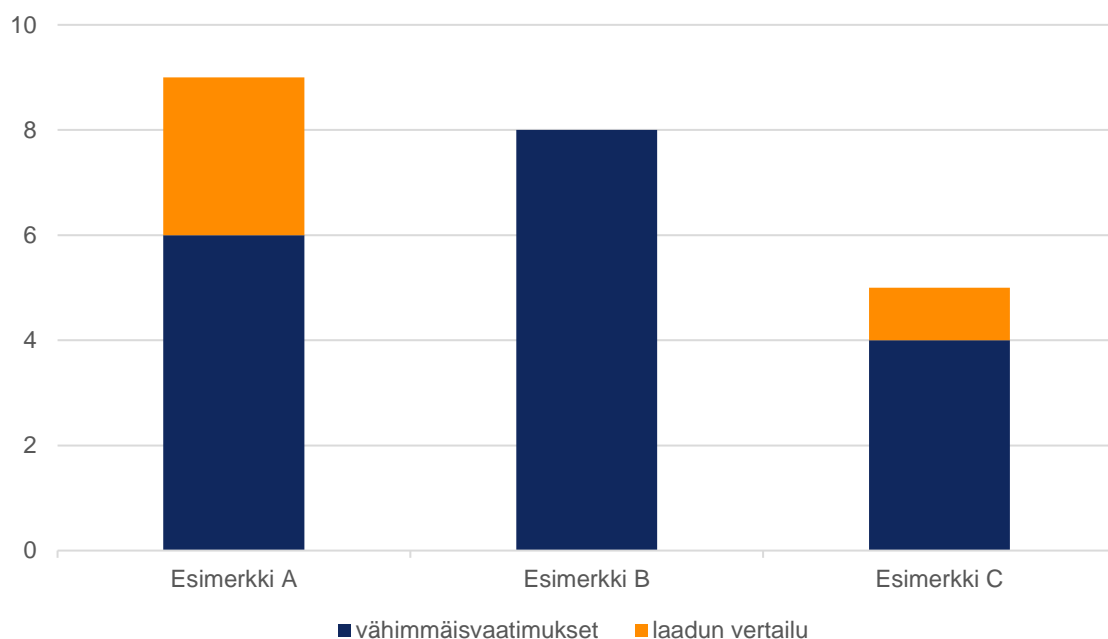
Lisäksi pienhankinnoilla voidaan järjestää palvelua asiakkaan yksilöllisiä tarpeita vastaavasti, mikäli kilpailutetuista sopimuksista ei löydy asiakkaan tarvetta täyttävää palvelua. Hankinnan ennakoitun arvon määrittäminen on tehtävä hankintalain 4. luvun mukaisesti. Pienhankintojen toteuttamista tulee arvioida suhteessa hallinnollisen työn määrään ja sopimusten hallittavuuteen.

Palvelun laatu

Ostopalvelun kokonaislaatuun vaikutetaan hankinta-asiakirjoissa asettamalla ehdottomia vaatimuksia tarjoajan soveltuvuudelle sekä hankinnan kohteelle (kuviossa sininen väri). Lisäksi voidaan mahdollistaa vähimmäisvaatimukset ylittävän laadun tarjoaminen, ns. lisälaatu (kuviossa oranssi väri).

- Esimerkissä A laadulle on asetettu melko korkeat vähimmäisvaatimukset. Lisäksi tehdään laadun vertailu. Korkein kokonaislaatu toteutuu, mikäli tarjoaja tarjoaa lisälaatua ja tulee valituksi toimittajaksi. Kilpailutuksen voi voittaa myös tarjoaja, joka ei tarjoa lisälaatua lainkaan, mikäli se menestyy hintansa perusteella tarjousvertailussa. Tällöin kokonaislaatu jää matalammaksi kuin esimerkissä B.
- Esimerkissä B on asetettu laadulle korkeimmat vähimmäisvaatimukset. Kaikkien kilpailutuksessa valittujen tarjoajien on täytettävä vaatimukset sopimuskaudella. Kilpailutuksessa ei ole asetettu laatua vertailuperusteeksi, vaan tarjouskilpailu ratkaistaan tarjousten hintoja vertailemalla.
- Esimerkissä C on asetettu matalat vähimmäisvaatimukset ja lisäksi tehdään laadun vertailu. Kokonaislaatu jää alhaisimmaksi. Asetetut vaatimukset voivat olla riittävät, mikäli palvelun sisältö on tarpeisiin nähden riittävää ja vaatimukset ovat oikeasuhtaiset myös hankintaan käytettävissä oleviin varoihin nähden.

Kuvio 1: Kokonaislaatu hankinnan kilpailutuksessa

Pirkanmaan hyvinvointialue

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 3.luvun reunaehdot hankintatoiminnalle

Sote-järjestämislaki asettaa hankintalakia tiukempia reunaehtoja asiakkaille annettaville sote-palveluhankinnoille ja niiden käyttöön liittyvän muun tuen hankinnalle seuraavissa järjestämislain pykälissä:

- 14§ Yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset
- 15§ Pakolliset sopimusehdot
- 16§ Hankintapäätöksen perustelevinen
- 17§ Alihankinnan käyttäminen ja sen rajoitukset

14 §:n 2–9 momenttia koskien yksityiseen palveluntuottajaan kohdistuvia vaatimuksia ja 15–17 §:ää koskien hankittavien palvelujen sopimusehtoja, hankintapäätöksen perustelevista ja yksityisen palveluntuottajan alihankintaa sovelletaan vain hyvinvointialueiden itse tekemiin sopimuksiin, mutta ei niille kunnilta ja kuntayhtymiltä siirtyviin sopimuksiin, jolleivät sopimusosapuolet toisin sovi.

Sote-palveluhankintaa koskevan hankintapäätöksen perustelevinen

Sote-järjestämislain mukaan sen lisäksi, mitä hankintalain 123 §:ssä ja hallintolain (434/2003) 45 §:ssä säädetään, hyvinvointialueen tulee 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen hankkimista koskevassa hankintapäätöksessä yksilöidä perustelut siitä, 1) että palvelujen hankinnalle on olemassa 12 §:ssä tarkoitetut edellytykset sekä 2) kuinka hyvinvointialue kykenee toteuttamaan 8 §:ssä säädetyn järjestämisvastuunsa hankkiessaan palveluja. Lisäksi perusteluista on ilmentävä, miten hyvinvointialue on huolehtinut sote-järjestämislain 15 §:ssä tarkoitetuista velvoitteistaan.

Palveluseteli

Palvelusetelillä tarkoitetaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen saajalle myöntämää sitoumusta korvata palvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset hyvinvointialueen ennalta määrittelemään arvoon asti. Palveluseteli on yksi tapa järjestää hyvinvointialueen vastuulle kuuluvia sosiaali- ja terveystalveluja.

Mikäli hyvinvointialue järjestää sosiaali- ja terveystalveluja palvelusetelillä, noudatetaan erillisten hyvinvointialueen palvelusetelien sääntökirjojen ehtoja. Jokaiselle palvelulle tai palvelukokonaisuudelle on oma sääntökirja, joka koostuu yleisestä osasta sekä palvelukohtaisesta osasta, jossa kuvataan muun muassa palvelusetelillä hankittavan palvelukokonaisuuden sisältöä ja sen vaatimuksia, henkilöstöä ja sen osaamista, laadunhallintaa, palvelusetelin arvo, hinnan muutokset, palveluntuottajan toimitettavat liitteet, laskutus ja virhe- ja sanktioinnin ehdot. Sääntökirjassa esitetään hyvinvointialueen asettamat hyväksymiskriteerit palvelusetelipalvelujensa toimittajille. Palvelusetelillä tuotetun palvelun tulee vastata vähintään sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta hyvinvointialueen toiminnalta. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle myönnetystä palvelusetelistä, jolloin hyvinvointialueen tulee ohjata hänet muilla tavoin järjestettävien palvelujen piiriin.

6. Pienhankinnat eli kansallisen kynnyksarvon alittavat hankinnat

Yleiset ohjeet pienhankintojen toteuttamisesta

Suuri osa kansallisen kynnyksarvon alittavista hankintatarpeista voidaan täyttää kilpailutetuilta sopimustoimittajilta tehtävillä tilauksilla. Tilauksen tekee tilausoikeuden omaava henkilö tai Pirkanmaan hyvinvointialueen osoittama taho. Näistä tilauksista ei tehdä erikseen viranhaltijapäätöstä. Jos kilpailutettua sopimustoimittajaa ei ole, kyse on hankinnasta ja toimitaan tämän luvun mukaisesti.

Pienhankinnan yleinen kilpailutusraja on 15 000 euroa, jota sovelletaan käyttötaloudesta rahoitettavissa, esimerkiksi palveluja koskevissa pienhankinnoissa. Investointihankinnoissa pienhankinnan kilpailutusraja on 10 000 euroa. Summat eivät sisällä arvonlisäveroa.

Vähintään pienhankinnan kilpailutusrajan arvoiset hankinnat kilpailutetaan kevyesti ja niistä on tehtävä viranhaltijan hankintapäätös.

Hyvinvointialueella esimerkiksi pelastuspalvelujen kenttätoiminnassa ja kiinteistötekniisissä laitteistoissa ja varusteissa voi ilmetä ennakoimattomia kunnossapito-, muutos- tai viankorjaustarpeita. Hankintatarve voi olla välitön häiriöttömän toiminnan ja jatkuvuuden turvaamiseksi. Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi suoritettavat kiireelliset pienhankinnat eivät edellytä kevyttä kilpailuttamista ja viranhaltijapäätöstä. Tilaus on dokumentoitava.

Vähintään pienhankinnan kilpailutusrajan arvoisen hankinnan toteuttaminen

Pienhankinnoissa ei ole säädettyjä hankintamenettelyjä. Hankintamenettelyn valinta on siten kilpailuttavan yksikön harkinnassa. Pienhankinnoissa on kuitenkin yleensä perusteltua noudattaa vastaavan kaltaisia hankintamenettelyjä kuin arvoltaan suuremmissa hankinnoissa, kuitenkin huomattavasti kevyemmin sovellettuna. Velvollisuutta hankintailmoituksen julkaisemiseen ei ole.

Ennen tarjouksen pyytämistä voidaan selvittää markkinatarjontaa ja tehdä sähköpostilla alustavia tuote- ja hintatiedusteluja tarjoajilta. Tarjouspyyntö laaditaan ja tarjoukset vastaanotetaan kirjallisessa muodossa.

Pienhankinnasta voidaan ilmoittaa myös HILMA-ilmoituskanavassa. Ilmoituksessa tulee yksilöidä selvästi, että kyse on pienhankinnasta.

Tarjouksen jättämisen määräaika ilmoitetaan tarjouspyynnössä, tarjousaika hankinnasta riippuen esimerkiksi 2 viikkoa. Asialle avataan diaarinumero ja tarjoukset voidaan pyytää kirjaamoon tai kilpailuttavan henkilön sähköpostiin. Tarjoukset avataan tarjousajan päätyttyä.

Hankinnasta tehdään viranhaltijan hankintapäätös.

Hankinnan kevyt kilpailuttaminen on pääsääntö vähintään kilpailutusrajan arvoisissa pienhankinnoissa. Mikäli hankinnasta päättävä viranhaltija kuitenkin linjaa, että on perusteltua toteuttaa pienhankinta suoraan sopivaksi katsotulta toimittajalta, voidaan pienhankinta toteuttaa ilman kilpailuttamista. Harkinnassa voidaan huomioida esimerkiksi pienhankinnan kilpailuttamiseksi tarvittava hallinnollinen panostus verrattuna saavutettaviin hyötyihin, asian poikkeuksellinen kiire tai se, että hintatasosta on muutoin varmistuttu. Perustelut kilpailuttamatta jättämiselle esitetään hankintapäätöksessä.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Kilpailutusrajan ylittävistä pienhankinnasta laaditaan sopimus. Lisäksi sopimus laaditaan aina, kun hankinta koskee palvelua.

Tilajavastuulaki voi tulla sovellettavaksi myös pienhankinnoissa, mikäli hankinnan arvo on vähintään 9000 euroa tai jos palvelu on kestoltaan vähintään 10 päivän työsuoritus ja työ tehdään tilaajan eli hankintayksikön työtiloissa tai työkohteessa ja liittyy hankintayksikön toiminnassa tavanomaisesti suoritettaviin tehtäviin tai kuljetuksiin. Tilajavastuulain mukaiset selvitykset on pyydettävä tai tarkastettava viimeistään ennen kuin hankinnasta tehdään tilaus tai sopimus.

Pienhankinnan kilpailutusrajan alittavan hankinnan toteuttaminen

Alle 15 000 euron yleiset pienhankinnat, kuten palveluhankinnat, on dokumentoitava laatimalla hankintamuistio, johon kirjataan mitä on ostettu, mihin tarpeeseen, keneltä (y-tunnus), millä hinnalla ja ehdoilla. Hankinta hyväksytetään hankintaoikeuden omaavalla viranhaltijalla tai työntekijällä esimerkiksi sähköpostitse ja muistio arkistoidaan Pirre-asianhallintajärjestelmään. Lisäksi dokumentointiin voidaan käyttää tilaus- tai tarjousdokumentteja. Hankinnasta ei tehdä viranhaltijapäätöstä päätöksentekojärjestelmässä eikä edellytetä kevyttä kilpailuttamista. Kuitenkin myös näissä hankinnoissa tulee selvittää hintatasoa esimerkiksi puhelin- tai sähköpostitiedusteluin.

Keskitettyjen toimintavarustus- ja hoito- sekä yleistarvikehankintojen toteuttamista kilpailutusrajan alittavana pienhankintana ohjeistetaan hankintaohjeen seuraavassa osiossa.

Pienet (alle 1 000 euron) hankinnat, joita ei hankita keskitetysti esimerkiksi IsteKin tai Tuomi Logistiikka Oy:n kautta, voidaan hankkia parhaaksi arvioidulta toimittajalta ottamalla huomioon hankintaohjeen yleiset periaatteet. Hankinta on hyväksyttävä yksikön hankintaoikeuden omaavalla viranhaltijalla tai työntekijällä ja tositteet on säilytettävä.

Keskitetyt toimintavarustus- ja hoito- sekä yleistarvikehankinnat pienhankintoina

Hoito- ja yleistarvikkeet tilataan Tuomi Logistiikka Oy:ltä sähköistä tilausjärjestelmää (KORI) hyödyntäen. Tuomi Logistiikka Oy on hoito- tai yleistarvikkeiden osalta tuotteen myyjänä Pirkanmaan hyvinvointialueelle.

Jos tuotetta ei löydy Tuomen valikoimasta (KORI), tuotteen hankkimiseksi käytetään hankintaesitysmenettelyä:

1. Laite-, kaluste- ja muut irtaimistohankinnat **alle 10 000 €**
  - Tuomi Logistiikka Oy toimeenpanee hyvinvointialueen lukuun alle 10 000 euron keskitetyn toimintavarustuksen erillishankintoja.
  - Hyvinvointialueen yksikkö täyttää alle 10 000 euron hankinnasta hankintaesityksen, jonka hankintaoikeuden omaava hyväksyy.
  - Hankintaesitys välitetään Tuomi Logistiikkaan sopimuksen/tilauksen tekoa varten. Tilajana on Pirkanmaan hyvinvointialue ja lasku tilauksesta menee hyvinvointialueelle. Tuomi Logistiikan toimesta suoritettujen hankintojen sopimukset

Pirkanmaan hyvinvointialue

tai tilaukset allekirjoittaa 10 000 euroa alittavien erillishankintojen osalta Tuomi Logistiikka Oy:n nimeämä henkilö.

- Hankinnan dokumentointi tapahtuu Tuomi Logistiikka Oy:n toimesta tilausjäljennöksellä.
- Tarvittaessa Tuomi pyytää hankittavasta tuotteesta tarjouksen (ei-sopimustuotteet).
- Mikäli kyseessä on lääkintälaitte, jota ei ennestään ole käytössä hyvinvointialueella Tuomi varmistaa, että sille on saatavilla tarvittavat dokumentit (suomenkielinen käyttöohje, Service Manual, MDR-vaatimustenmukaisuusvakuutus).
- Dokumentit välitetään ennen tilausta Istekin THT-tiimille tarkastettavaksi. Tilaus tehdään vasta, kun dokumentit on hyväksytty.
- Tilaus lähetetään sähköpostilla toimittajalle sekä tiedoksi hankintaesityksen tekijälle sekä laitetilaukset Istekille.
- Tuomi kirjaa laitetilaukset Pirhan EQU-laiterekisteriin.
- Laitetilaukset toimitetaan Istekin lääkintäteknikkaan vastaanottotarkastukseen ja rekisteröitäväksi ennen käyttöönottoa.
- Tilaukset liitteineen välitetään hankinnan vastualueen hankintatietojen hallintaan, joka päästää laskun maksuun vasta kun tuotteet on toimitettu tai laitetilaukset hyväksytty Istekillä vastaanottotarkastuksessa.
- Tilauksen jälkeen Tuomi hoitaa mahdolliset reklamaatiot toimittajan suuntaan (pl. laitehankinnat, joiden reklamaatiot hoitaa Istekki).

2. Laite-, kaluste- ja muut irtaimistohankinnat vähintään 10 000 €(investointi)

- Vähintään 10 000 euron arvoiset toimintavarustuksen hankintatarpeet sisältyvät hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan ja niihin liittyvät hankintaesitykset kerätään yksiköistä osana investointisuunnitelman laadintaa.
- Tuomi Logistiikka kilpailuttaa hyväksytyt investointisuunnitelman mukaisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen lukuun vastaten prosessin läpiviennistä, dokumentaatiosta ja sopimuksen viennistä Pirreeseen sekä sopimushallinnasta ja siihen liittyvistä tehtävistä.
- Toimintavarustuksen hankinnoista, joiden arvo on vähintään 10 000 euroa, tehdään viranhaltijapäätös Pirkanmaan hyvinvointialueella, mikäli kyseessä ei ole puitesopimuksen sisällä tapahtuva tilaaminen. Jos pienhankinta toteutetaan ilman kilpailuttamista, kirjataan perusteet hankintapäätökseen.

3. Hoitotarvikkeita koskevat hankintaesitykset

- Hankintaesitys alle 10 000 euroa: Hyvinvointialueen yksikkö täyttää alle 10 000 euron hankinnasta hankintaesityksen, jonka hankintaoikeuden omaava hyväksyy. Tuomi

Pirkanmaan hyvinvointialue

Logistiikan hoitotarvikeasiantuntija tarkistaa onko valikoimassa jo vastaavaa tuotetta ja onko perustetta lisätä tuote valikoimaan tai kertatilaukselle.

- Hankintaesitys vähintään 10 000 euroa: Hankintaesitys etenee Tuomi Logistiikan valmistelun jälkeen arviointiylilääkärin arvioitavaksi, joka joko puoltaa tai hylkää esityksen.
- Hankintaesitys vähintään 20 000 euroa: Hankintaesitys etenee Tuomi Logistiikan valmistelun jälkeen hoitotarviketyöryhmän käsittelyyn arviointiylilääkärin esityksestä.

Toimintavarustushankintojen dokumentointi ja seuranta

Hankintaesityksellä tehtävät sekä investointisuunnitelmaan sisältyvät toimintavarustushankinnat ja -tilaukset kirjataan Tuomi Logistiikka Oy:n ylläpitämään diaarikirjaan. Hankinnalle annetulla diaarinumerolla varmistetaan hankinnan vaiheiden jäljitettävyyden, jonka vuoksi sitä käytetään kaikissa hankintaan liittyvissä asiakirjoissa kuten: hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä, hankintapäätöksessä/tilauksessa, sopimuksessa ja laskuissa. Kaikki Pirkanmaan hyvinvointialueen nimissä tehdyt sopimukset tallennetaan sähköiseen sopimustenhallintajärjestelmään (Pirre) Tuomi Logistiikan toimesta. Tuomi Logistiikka Oy:n nimissä tehtyihin sopimuksiin Tuomi Logistiikka Oy järjestää Pirkanmaan hyvinvointialueelle pääsyn. Kaikkien Tuomi Logistiikka Oy:n suorittamien toimintavarustushankintojen asiakirjat ovat hyvinvointialueen omistamassa ja Tuomi Logistiikka Oy:n ylläpitämässä arkistossa (paperiarkisto) ja ovat hyvinvointialueen omaisuutta.

Pienhankinnan hankintapäätös ja muutoksenhaku

Viranhaltijan hankintapäätös tulee laatia päätöksentekojärjestelmässä kaikista vähintään pienhankinnan kilpailusrajan arvoisista pienhankinnoista ja aina kun pienhankinta on kilpailutettu.

Pienhankintapäätös laaditaan soveltuvin osin kynnysarvon ylittävän hankinnan hankintapäätöksen sisältöohjeistusta noudattaen (ks. hankintaohjeen luku 4)

Hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa.

Päätöksen tiedoksianto

Hankintapäätös perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen (myös keskeyttämispäätös) on annettava kirjallisesti tiedoksi kaikille niille, joita asia koskee, eli tarjouskilpailuun osallistuneille (voittaneelle ja muille tarjouksen jättäneille, myös tarjouskilpailusta hylätyt tai poissuljetut tarjoajat).

Hankintapäätös annetaan tiedoksi sähköisesti. Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä sinä päivänä, jona asiaa koskeva sähköinen asiakirja on viestin vastaanottajan käytettävissä. Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon hyvinvointialuelain mukaisesti eli seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa (laki hyvinvointialueesta 145. §). Hankintapäätösten muutoksenhaku-aika alkaa kulua päätöksen tiedoksisaannista.

Lainvoimaisuus ja lupa hankinnan toimeenpanoon

Päätös voidaan panna täytäntöön eli sopimus allekirjoittaa tai tilaus tehdä pääsääntöisesti vasta sen jälkeen, kun päätös on lainvoimainen.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankintaoikaisu, oikaisuvaatimus ja aluevalitus

Pienhankinnasta voi tehdä hankintalain mukaisen hankintaoikaisuvaatimuksen tai hyvinvointialueesta annetun lain mukaisen oikaisuvaatimuksen.

Hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan hankintaoikaisusta päättää sama toimielin tai viranhaltija, joka on tehnyt hankintapäätöksen. Hyvinvointialueesta annetun lain mukaisen oikaisuvaatimuksen käsittelee se toimielin, jonka alainen hankintapäätöksen tehnyt viranhaltija on.

Hankintayksikkö voi itse korjata päätöstään hankintaoikaisuna.

Jos oikaisu käsitellään hankintalain mukaisena hankintaoikaisuna, ei ratkaisuun voi hakea edelleen muutosta, mikäli alkuperäinen hankintapäätös ei ole muuttunut. Jos hankintaoikaisu johtaa alkuperäisen päätöksen korjaamiseen, muutoksenhaku-aika alkaa alusta.

Hyvinvointialueesta annetun lain mukaisesta oikaisuvaatimuksesta annettavan ratkaisun valitusosoitus on aluevalitus, jonka mukaisesti asian voi saattaa hallinto-oikeuden käsiteltäväksi.

Pienhankinnoista ei pääsääntöisesti voi valittaa markkinaoikeuteen.

7. Sopimuksenaikainen toiminta

Sopimusseurannasta ja reklamaatiosta ohjeistetaan hyvinvointialueen sopimushallinnan ohjeessa.

Hankinnasta vastaavan henkilön tehtävänä on seurata hankinnan etenemistä ja huolehtia sopimuksen seurannasta. Sopimusseurannan tehtävät määrittyvät sopimuksen laajuuden, luonteen ja riskien perusteella. Sopimuksen seurannassa valvotaan sitä, että sopimuksen ehdot täytetään mm. sisällön, toimitusajan, laskutuserien ja takuun osalta.

Tilauksesta maksuun -prosessi

Tilauk Käytännöt

Hoito- ja yleistarvikkeet ovat joko Tuomen hyllytyspalvelun piirissä (KÄTSY, LEIKKURI) tai ne tilataan yksiköissä Tuomi Logistiikan KORI-tilausjärjestelmässä.

KORISTA tilattujen tuotteiden saapuminen rekisteröidään KORLin (vastaanottokirjaus). Laskun hyväksymisessä hyödynnetään automaattista täsmäytystoiminnallisuutta. Mikäli automaattinen kohdistus ei esimerkiksi toleranssin ylityksestä johtuen onnistu, lasku kierrätetään asiatarkastuksessa ja hyväksynnässä yksiköiden KORI-tilaajilla ja hyväksyjillä P2P-järjestelmässä.

Kätsy-hyllytyspalvelussa Tuomi Logistiikka vastaa palvelukuvauksen mukaisesti tarvikkeiden tilaamisesta, hyllyttämisestä ja tarvittaessa laskujen asiatarkastuksesta. Tuomi Logistiikka Oy:lla on:

- tilaus- ja hyväksyntäoikeus Kori-tilausjärjestelmässä hyllytyspalvelussa olevan valikoiman osalta hyvinvointialueen kustannuspaikalle ja
- laskujen asiatarkastusoikeus hyvinvointialueen laskujen käsittelyjärjestelmässä hyllytyspalvelutilausten osalta.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Kori-tilausjärjestelmässä Tuomi Logistiikan asiakaspalvelun on mahdollista tehdä hyvinvointialueen puolesta tilaus Kori-tilausjärjestelmässä pyydettyä. Tuomi Logistiikalla on oikeus:

- tehdä hyvinvointialueen puolesta Kori-tilausjärjestelmään tilaus hyvinvointialueen kustannuspaikalle ja
- kiiretilanteissa hyväksyä tilaus asiakkaan hyväksyjän puolesta tarvikkeen mahdollisimman nopean saatavuuden varmistamiseksi (kiiretilanteella tarkoitetaan nopeasti toimenpiteisiin tai päivystyksellisiin tarpeisiin tarvittavat täydennykset).

Hoito- ja yleistarvikkeiden kulutusta voidaan seurata sas-portaalin avulla, johon tiedot siirtyvät Tuomi Logistiikka Oy:n toiminnanohjausjärjestelmästä.

Toimintavarustus (lääkinnälliset laitteet sekä muu irtain) tilataan keskitetysti tehdyistä sopimuksista. Laitteet kirjataan sähköiseen omaisuudenhallintajärjestelmään Tuomi Logistiikka Oy:n toimesta. Viranomaisen vastaanottotarkastukset lääkinällisten laitteiden osalta tekee Istecki. Tositteet käsitellään ja hyväksytään keskitetysti hankinnan vastuualueen hankintatietojen hallinnassa.

Tietoteknologia (esim. työasemat, matkapuhelimet ja sovellukset) tilataan tietohallinnon sähköisistä palvelukanavista.

Sote-palveluhankintasopimusten perusteella tehdään tilauksia erilaisin käytännöin. Palvelun myöntämisen perusteena on viranhaltijan tekemä asiakkaan palvelupäätös tai palvelutarpeen arviointi. PSOP-järjestelmää käytetään soveltuviissa palveluissa asiakaskohtaisen palvelutilauksen tekemiseen ja maksatuksen automatisoimiseen.

Laskutustiedot

Hankintasopimukseen tai tilaukseen kirjataan laskutusosoite ja laskulla esitettävät viitetiedot laskun kierron ja käsittelyn mahdollistamiseksi.

Ajantasaiset laskutustiedot ja verkkolaskujen välitystiedot julkaistaan hyvinvointialueen internetsivuilla.

Laskuntarkastus

Ostolaskun tarkastuksessa huomioitavaa:

- Laskun lähettäjä on oikea sopimusperusteinen toimittaja ja lasku on osoitettu oikealle maksajalle.
- Laskun veloitus on oikein suhteessa tilaukseen/sopimukseen ja toimitukseen
- Tiliöinti ja kirjaustunnisteet ovat oikein
- Veloitukseen ei sisälly avoinna olevaa reklamaatiota tai sopimuserimielisyyttä tai -riitaa, joka oikeuttaisi maksettavan laskun jäädyttämiseen käsittelyn ajaksi
- PSOP-järjestelmässä hallinnoitavien palvelujen osalta tarkastettava, ettei verkkolaskulla ja PSOP:n kautta ole laskutettu päällekkäin.

Laskun tarkastajalla ja hyväksyjällä tulee olla pääsy sopimustietoon tarkastusten toteuttamiseksi. Laskuilla havaitut virheet reklamoidaan toimittajalle kirjallisesti ja edellytetään virheen korjausta (hyvityslasku ja/tai korjattu lasku). Poikkeamista laskun ja sopimuksen välillä raportoidaan sopimuksen vastuuhenkilölle.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tavaran vastaanotto ja toimituksen hyväksyminen

Tavaraa vastaanottaessa on sen määrä ja kunto viipymättä tarkistettava. **Mikäli tavara on tilattu KORI-tilausjärjestelmän kautta, tulee vastaanotto kirjata myös järjestelmään.**

Laitteen saa hyväksyä vasta, kun sille on suoritettu käyttöönottotarkastus, jossa on todettu, että laite on toimintakunnossa ja täyttää sille asetetut suoritusarvot sekä muut hankintasopimuksen ehdot.

Toimituksen viivästyessä tai myyjän syyllistyessä virheelliseen tai sopimuksenvastaiseen toimitukseen taikka muulla tavoin rikkoessa sopimusta, on asiasta viipymättä reklamoitava.

Sopimuksen valvonnasta vastaavan on huolehdittava, että sopimuksen tarkoittamia maksueriä ei makseta ennen velvoitteiden täyttämistä eikä kauppahintaa kokonaisuudessaan suoriteta ennen kuin hankinta on hyväksyttävästi vastaanotettu. On huolehdittava myös, että korvaukset mahdollisista sanktioista peritään, ja että hankintaan liittyvät vakuudet on toimitettu ennen kauppahinnan suorittamista.

Option käyttöönotto

Optioilla tarkoitetaan sellaisia hankintasopimuksen ehtoja, jotka mahdollistavat esimerkiksi lisätilausten tekemisen tai hankintasopimuksen jatkamisen ylimääräisillä optiovuosilla suoraan aiemman sopimuskumppanin kanssa ilman uutta kilpailutusta. Option käyttö perustuu aina edeltävään kilpailutukseen.

Hankintasopimukseen kirjatun option käyttämisestä tekee päätöksen se, jolla on hallintosäännön, toimintasäännön tai delegoinnin perusteella päätösvalta. Option käyttöönotosta päätettäessä käytetään samaa diaarinumeroa kuin alkuperäisessä hankinnassa. Mikäli luovuttavilta organisaatioilta siirtyneissä sopimuksissa samaa numeroa ei voida järjestelmäteknisesti käyttää, asialle avataan uusi diaarinumero. Päätökseen lisätään muutoksenhakuohje.

Optiokauden käyttöönoton yhteydessä ei tehdä uutta sopimusta, ellei sopimukseen tehdä samassa yhteydessä lain sallimia sopimusmuutoksia.

Sopimushallintajärjestelmään tehdään merkinnät sopimuskauden pidentymisestä tai sisällön muutoksesta.

8. Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi asianosaisille hankintapäätöksen tekemisen jälkeen. Yleisesti julkisiksi tarjousasiakirjat tulevat, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty. Hankintaa koskevien asiakirjojen julkisuuden osalta on noudatettava viranomaisen julkisuudesta annetun lain (621/1999) eli julkisuuslain säännöksiä.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Liite 1: Hankintaprosessi (kuva)

Pirkanmaan hyvinvointialue

Liite 2: Hankintoihin ja sopimuksiin liittyvät vastuut (taulukot)

Taulukko 1 Palvelutehtävän toteuttamisen kannalta kriittisimmät hankintakokonaisuudet, suora vaikutus asiakkaisiin

Hankinnan kohde	Sopimuksen omistaja (hankintapäätöksen tekijä)	Hankinnan toteuttaja (kilpailutus)	Sopimuksen hallinnointi
Sosiaali- ja terveysterveyst	Sote-palvelutuotanto	Strategisen ohjauksen (SO:n) hankinta palvelutuotannon kanssa (hyödyntäen hankintayhtiötä)	Sote-palvelutuotanto. SO:n hankinta tukee ja vastaa tietyistä keskitetyistä hoidettavista tehtävistä (kuvataan erikseen)
Lääkkeet	Sote-palvelutuotanto, Sairaala-apteekki	Sote-palvelutuotanto, Sairaala-apteekki	Sote-palvelutuotanto, Sairaala-apteekki
Hoitotarvikkeet	Tuomi Logistiikka	Tuomi Logistiikka	Tuomi Logistiikka
Tutkimus- ja hoitolaitteet ja muu keskitetty toimintavarustus (kuten kalusteet)	Tuomi Logistiikka yhteishankintojen osalta Erilliskilpailutusten osalta päätöksenteko delegointien mukaan hyvinvointialuejohtaja/ hankintapäällikkö	Tuomi Logistiikka	Tuomi Logistiikka
Henkilökuljetukset	Toiminnan omistaja sote-palvelutuotanto / SO:n logistiikkapäällikkö (Tuomen sopimuksen omistajuus) Kuljetukset Tuomen yhteishankintasopimuks illa	Tuomi Logistiikka toimii integraattorin roolissa, sopimusohjaus logistiikkapäälliköllä	Tuomi Logistiikka
Hoitolaitossiirrot	Toiminnan omistaja sote-palvelutuotanto / SO:n logistiikkapäällikkö (Tuomen sopimuksen omistajuus) Kuljetukset Tuomen	Tuomi Logistiikka	Tuomi Logistiikka

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankinnan kohde	Sopimuksen omistaja (hankintapäätöksen tekijä)	Hankinnan toteuttaja (kilpailutus)	Sopimuksen hallinnointi
	yhteishankinta- sopimuksilla		
Pelastuspalveluiden erikoisajoneuvot ja erikoiskalusto/ - tarvikkeet	Pelastuspalvelut	Pelastuspalvelut hyödyntäen hankintayhtiötä ja SO:n asiantuntemusta	Pelastuspalvelut
Ensihoitopalvelut	Pelastuspalvelut	Pelastuspalvelut hyödyntäen hankintayhtiötä ja SO:n asiantuntemusta	Pelastuspalvelut. SO:n hankinta tukee
Palvelusetelit	Sote-palvelutuotanto	Sote-palvelutuotanto. SO:n hankinta koordinoi	Sote-palvelutuotanto. SO:n hankinta tukee
Henkilöstövuokraus	Sote-palvelutuotanto	SO:n hankinta palvelutuotannon ja henkilöstö- vastuun alueen kanssa (hyödyntäen hankintayhtiötä)	Henkilöstö-vastuun alue. SO:n hankinta tukee
ICT-hankinnat	Tietohallinto / Istekki	Istekki ja/tai muut hankintayhtiöt	Tietohallinto / Istekki ja/tai muut hankintayhtiöt

Pirkanmaan hyvinvointialue

Taulukko 2 Hankintakokonaisuudet, joilla välillinen vaikutus palvelun tuottamiseen asiakkaalle

Hankinnan kohde	Sopimuksen omistaja (hankintapäätöksen tekijä)	Hankinnan toteuttaja (kilpailutus)	Sopimuksen hallinnointi
Talous- ja henkilöstö- hallinnon palvelut (Monetra)	Talous- ja henkilöstöjohtaja	Sopimuksen omistaja yhteistyössä SO:n hankinnan kanssa strategisten linjausten osalta	Sopimuksen omistaja
Tukipalveluiden alaan kuuluvat hankinnat	Tukipalveluiden ao vastuualuejohtaja. Vastuualuerajat ylittävät sopimukset ao tukipalveluiden toimialuejohtaja	Toteutus yhteistyössä Tuomi Logistiikan/ Istekin kanssa	Sopimuksen omistaja/ nimeämänsä vastuuhenkilö
Konsultointi- ja asiantuntijapalvelut	Toimintayksikkö Konsernipalvelujohtaja Pirkan tasoisten sopimusten osalta	Toimintayksikkö SO:n hankinta (hyödyntäen hankintayhtiötä)	Toimintayksikkö Strateginen ohjaus
Työterveyshuolto (Pirte)	Henkilöstöjohtaja	Sopimuksen omistaja yhteistyössä SO:n hankinnan kanssa strategisten linjausten osalta	Sopimuksen omistaja
Ajoneuvot, leasing (kotihoiton ym)	Omistaja logistiikkapäällikkö Päätöksenteko delegointien mukaan hyvinvointialuejohtaja/talo usjohtaja	Tuomi Logistiikka	Tuomi Logistiikka
Polttoaineet	Tuomi Logistiikka	Tuomen yhteishankinnat	Tuomen yhteishankinnat
Vakuutukset	Konsernipalvelujohtaja (strategiajohtaja)	Strategia-vastuualue (hyödyntäen hankinta- yhtiötä)	Strategia-vastuualue

Pirkanmaan hyvinvointialue

Hankinnan kohde	Sopimuksen omistaja (hankintapäätöksen tekijä)	Hankinnan toteuttaja (kilpailutus)	Sopimuksen hallinnointi
Konsernitili- ja pankkipalvelut	Talousjohtaja	Talous-vastuualue (hyödyntäen hankinta- yhtiötä)	Talous-vastuualue
Luottokortit	Talousjohtaja	Talous-vastuualue (hyödyntäen hankinta- yhtiötä)	Talous-vastuualue
Matkustus- ja majoituspalvelut	Henkilöstöjohtaja	Henkilöstö-vastuualue (hyödyntäen hankintayhti- ötä)	Henkilöstö- vastuualue
Yleistarvikkeet, mm. toimistotarvikkeet	Tuomi Logistiikka	Tuomen yhteishankinnat	Tuomen yhteishankin- nat
Yksiköiden pienhankin- nat (esim. tapahtumat, koulutukset)	Toimintayksikkö	Toimintayksikkö (tarvittaessa hyödyntäen hankintayhtiötä pienhankinnan toteutuksessa)	Toimintayksikkö

Liite 3: Hankintatoimintaan liittyvä päätöksenteko (taulukot)

Taulukko 3. Hankintojen toteuttamiseen liittyvä päätöksenteko sekä tilausten dokumentointi

Huom! Ulkoista rahoitusta saavien hankintojen on noudatettava myös mahdollisia rahoittajan erityisohjeita.

Päätöksen kohde	Päätöksentekijä	Dokumentointi	Lisätietoja, muutoksenhakuohjeistus
Hankintalain kynnysarvon ylittävä hankinta	Hallintosäännön tai toimintasäännön osoittama toimielin tai viranhaltija	Päätös Pirre, sopimus Pirre	Noudatettava hankintalakia. Sopimuksen allekirjoitusvastuuta voidaan delegoida, mikäli valtuutus on annettu päätöksessä. Muutoksenhakuohje kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa.
Puitejärjestelyyn perustuva kansallisen kynnysarvon ylittävä hankinta, mikäli hankinta perustuu minikilpailutukseen	Hallintosäännön tai toimintasäännön osoittama toimielin tai viranhaltija	Päätös Pirre, sopimus Pirre	

Pirkanmaan hyvinvointialue

Päätöksen kohde	Päätöksentekijä	Dokumentointi	Lisätietoja, muutoksenhakuohjeistus
Sitoumuksen antaminen yhteishankintayksikön sopimukseen	Tuomelle annettavat sitoumukset: aluehallituksen hyväksymä hankintasuunnitelma Mikäli muu kuin hankintasuunnitelmalla esitetty yhteishankinta: Hallintosäännön tai toimintasäännön osoittama toimielin tai viranhaltija	Päätös Pirre	Tukipalvelujen tehtäväalueen sitoumukset yhteishankintoihin päätetään Tukipalveluissa. Muilta osin sitoumusten antaminen keskitetään hankinnan vastuualueelle.
Option käyttöönotto	Hallintosäännön tai toimintasäännön osoittama toimielin tai viranhaltija	Päätös Pirre, sopimus Pirre.	Käytetään samaa diaarinumeroa kuin alkuperäisessä hankintapäätöksessä, mikäli mahdollista. Sopimushallintajärjestelmään lisätään tieto sopimuskauden jatkumisesta.
Pienhankinta vähintään 15 000€ (ja alle hankintalain kynnysarvojen), ns. käyttötalouden yleinen pienhankinta	Hallintosäännön tai toimintasäännön osoittama toimielin tai viranhaltija	Päätös Pirre, sopimus Pirre	Noudatettava hankintaohjetta. Laadittava sopimus (toimintavarustuksessa tilausjäljennös) Oikaisuohje kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Päätöksen kohde	Päätöksentekijä	Dokumentointi	Lisätietoja, muutoksenhakuohjeistus
Keskitetty toimintavarustushankinta vähintään 10 000€ (ja alle hankintalain kynnysarvojen) (investointi)			Toimintavarustuksessa Tuomi lähettää dokumentaation hankinnan vastuualueelle hankintatietojen hallintaan.
Pienhankinta alle 15 000€, ns. käyttötalouden yleinen pienhankinta	Yksikön hankintaoikeuden omaava hyväksyy esim. sähköpostitse.	Hankintamuistio sekä tarjous/tilausvahvistus dokumentoidaan ja tallennetaan asianhallintajärjestelmään (Pirre). Mahdollinen sopimus Pirre.	Hankinnoista laaditaan hankintamuistio (sekä sopimus, mikäli sisältää palvelua). Muistioon tallennetaan hankinnan kuvaus ja keskeiset ehdot. Tarjous on pyydettävä arkistoitavassa muodossa.
Keskitetty toimintavarustus- ja hoito- sekä yleistarvikepienhankinta alle 10 000€	Pirhan yksikössä laadittu ja hyväksytty hankintaesitys (allekirjoittajana hankintaoikeuden omaava viranhaltija tai työntekijä)	Tilausjäljennös Tuomi Logistiikan sähköisessä diaarikirjassa (ei hoitotarvikkeet)	Tuomi Logistiikka toimeenpanee hankinnan. Tuomi lähettää dokumentaation hankinnan vastuualueelle hankintatietojen hallintaan.
Keskitetty toimintavarustus- ja hoito- sekä yleistarviketilaus (rahoitus käyttötaloudesta tai investointina)	Tilausoikeudet ja menon hyväksyjäoikeudet määrittävät KORIn kautta	KORIn järjestelmä Muut kuin KORIn tilattavat: Tilausjäljennös tai kynnysarvon ylittävästä tilaussopimus Tuomi	Tilauksesta ei tarvitse tehdä viranhaltijan päätöstä päätöksentekojärjestelmässä. Tuomi lähettää dokumentaation hankinnan vastuualueelle hankintatietojen hallintaan.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Päätöksen kohde	Päätöksentekijä	Dokumentointi	Lisätietoja, muutoksenhakuohjeistus
	tehtävien tilausten toteuttamista. Muut kuin KORlsta tilattavat: Pirhan yksikössä laadittu ja hyväksytty hankintaesitys (sisältyy investointisuunnitelmaan mikäli arvo vähintään 10 000 euroa).	Logistiikan sähköisessä diaarikirjassa (ei hoitotarvikkeet)	
Tilaus	Tilausoikeuden omaava hyväksyy esim. sähköpostitse.	Ostotilausjärjestelmä mikäli käytössä. Kiinteistöpalveluissa palveluntuotantojärjestelmän työpyyntö, jolta jäljitettävyys kirjanpitoon. Muissa tilauksissa tilausvahvistus tai mahdollinen sopimus Pirre.	Tilauksesta ei tarvitse tehdä viranhaltijan päätöstä päätöksentekojärjestelmässä. Päätös voidaan tehdä, mikäli yksikössä todettu tarpeelliseksi. Tilauksesta voidaan laatia muistio, muistioon tallennetaan hankinnan kuvaus ja keskeiset ehdot.
Alle 1000 euron ostostyyppiset hankinnat	Yksikön hankintaoikeuden omaava hyväksyy esim. sähköpostitse.	Tositteet säilytettävä (esim. kirjanpitojärjestelmä).	Ei tehdä viranhaltijan päätöstä päätöksentekojärjestelmässä.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Taulukko 4. Hankintasopimuksiin ja sopimusmuutoksiin liittyvät toimenpiteet

Huom! Ulkoista rahoitusta saavien hankintojen on noudatettava myös mahdollisia rahoittajan erityisohjeita.

Toimenpide	Päätöksenteko	Dokumentointi	Huomioitava
Sopimuksen allekirjoitus	Ei päätöstä	Päätöksentekojärjestelmään merkitään toimenpiteenä sopimuksen tekeminen.	Sopimus tulee olla liitetty jo päätöspykälälle. Allekirjoitus tapahtuu mahdollisen pakollisen odotusajan jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman.
Sopimuksen sisällöllinen muuttaminen	Hallintosäännön tai toimintasäännön osoittama toimielin tai viranhaltija	Päätös Pirre, mikäli sopimukseen sisällöllisiä muutoksia. Muutettu sopimus tai muutosta koskeva liite Pirre. Cludiassa hallinnoitavat sopimukset Cludia.	Hankintalain mukaan osasta 136 §:n tarkoittamasta sallitusta sopimusmuutoksesta tulee tehdä sopimusmuutosilmoitus HILMA:ssa. Ilmoitus linkitetään kilpailutetun hankinnan jälki-ilmoitukseen. Sopimuksen muutoksesta riippuen arvioitava tarve suora hankintailmoituksen julkaisemiseen HILMA:ssa. Sopimusmuutoksesta aiheutunut uusi sopimus tai liite allekirjoitetaan päätöksen saatua lainvoiman.
Sopimuksen mukainen muutos (esim. sopimuksen mukainen hintamuutos)	Ei päätöstä	Sopimukset ajantasaisine liitteineen säilytetään sopimushallintajärjestelmässä (Pirre). Cludiassa hallinnoitavat sopimukset Cludia.	

Pirkanmaan hyvinvointialue

Toimenpide	Päätöksenteko	Dokumentointi	Huomioitava
Sopimuksen irtisanominen tai päättäminen	<p>Lähtökohtaisesti ei päätöstä vaan kirjallinen irtisanomis-/purkukirje.</p> <p>Päätös mikäli harkinnan mukaan tarpeellinen (ks. sopimushallinnan ohje). Päätöksentekijä on hallintosäännön tai toimintasäännön osoittama toimitus tai viranhaltija</p>	<p>Päätös Pirre</p> <p>Kirjallinen irtisanominen/purku dokumentoidaan Pirreen.</p> <p>Tieto päivitetään sopimushallintajärjestelmään (Pirre tai Cloudia).</p>	Sopimuksen yhteyshenkilö huolehtii tietojen ajantasaisuudesta järjestelmissä.